İŞKUR

2014

RİZE

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

RİZE ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

YAZARLAR

TAYFUN KAĞANOĞLU

MURAT FIRAT

KOORDİNATÖR: Şef Soner KARAKAYA

İPA DIŞ SAHA EKİBİ

Murat FIRAT

Belkıs KÖSE

Burak TUĞCU

Oğuz ÇELİKTAŞ

Makbule ŞAHİN

Özge EYÜBOĞLU

Derya TAŞPINAR

Mustafa KURŞUN

Ümmiye BALIKÇILAR

Derya ŞANAL BEKÂR

Tayfun KAĞANOĞLU

SUNUŞ

Toplumların en önemli problemlerinden biri de işgücü piyasasının arz-talep dengesinin sağlanması ve bu denge gözetilerek işgücü piyasasının verimli bir şekilde büyümesidir. Arz-Talep dengesinin bozulması halinde çağımızın en büyük sorunu olan "işsizlik" problemi baş gösterecektir. Sosyo-ekonomik olarak yeterli gelişimi gösteremeyen toplumların huzursuzluk yaşaması huzursuzluk yaşaması, toplumsal olayların negatif etkileri nedeniyle devlet kaynakları ve devletin enerjisi boşa sarf edilmektedir. İşgücü piyasası arz ve talep cephesi olarak çift yönlüdür. Bu piyasanın iki ana aktörü arasında köprü vazifesi görmekte olan Türkiye Çalışma ve İş Kurumu görevini aktif ve etkin bir şekilde yürütebilmek adına işgücü piyasası talep araştırmalarını her yıl düzenli olarak ve kapsamı genişletilerek yapmaktadır. Yerel ve ulusal düzeyde elde edilen veriler ışığında aktif işgücü piyasası politikalarını oluşturup, istihdamın artırılmasına, işsizlik probleminin çözümüne çaba sarf etmektedir.

Türkiye Çalışma ve İş Kurumu Genel Müdürlüğü 2010 yılından bu yana aktif bir şekilde işgücü piyasası araştırmalarını devam ettirip aktif işgücü politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerini baz almaktadır. Bu çalışmalarla işsizleri işgücü uyum programları çerçevesinde yetiştirip, işverenlerimizin nitelikli işgücü taleplerini karşılamakta ve niteliksiz işgücünün nitelikli hale dönüşümünü sağlayarak vatandaşlarımızın işgücü piyasasına girişini kolaylaştırır. İşgücü piyasası araştırmaları neticesinde çıkan sonuçlar doğrultusunda işverenlerimizin işgücü ihtiyaçları karşılanmakta ve işgücünün de iş piyasasına uyumu sağlanmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Rize İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Ersin YAZICI

Rize Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2014 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 129 bin 065 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 110 bin 509'dur. İlimizde bu kapsamda 808 işyeri tespit edilmiş ve 734 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2014 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 il için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Hasan KİRAZ

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **i**

ÖNSÖZ ..... **iii**

İÇİNDEKİLER ..... **iv**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **vii**

KISALTMALAR ..... **x**

YÖNETİCİ ÖZETİ **1**

GİRİŞ **2**

BİRİNCİ BÖLÜM **3**

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **3**

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 3

İŞKUR GÖSTERGELERİ **5**

KAYITLI İŞSİZ 5

AÇIK İŞLER 6

İŞE YERLEŞTİRMELER 7

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 8

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 9

İKİNCİ BÖLÜM **10**

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **10**

AMAÇ VE YÖNTEM 10

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 11

İŞYERİ VERİLERİ 11

İşyeri Özellikleri *12*

Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları *13*

Sektörlere Göre Yabancı Ortaklığı Olan İşyeri Sayısı Oranları(2014)* ..... ***Hata! Yer işareti tanımlanmamış.***

Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları(2014)* *15*

Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları (2014)* *16*

Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları *17*

Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları *18*

Mevcut İstihdam *19*

Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları *19*

Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları (2014)* *20*

Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları *21*

Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler *22*
AÇIK İŞ VERİLERİ 23
Cinsiyete Göre Açık İş Oranı *23*
Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı *24*
Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı *25*
Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı *26*
Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı *27*
Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı *28*
Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı *28*
Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı *29*
Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı *30*
Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı *31*
Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı *32*
Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı *33*
Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı *34*
Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı *34*
Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı *35*
Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı *35*
Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı *36*
Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı *37*
İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı *37*
Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı *38*
Açık İşlerin Arama Kanalına Göre Dağılımı *38*
İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanalının Dağılımı *39*
Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı *39*
İşkur Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı *39*
İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANAN VE AÇIK İŞ TALEBİ VEREN İŞYERLERİNİN ARAMA KANALLARINA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI 40
İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı *40*
İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı *40*
İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı *41*
Kreş İmkânı Olan İşyerlerinin Açık İşlerinin Cinsiyet Dağılımı *41*
Servis Ve Açık İş Olan İşyerlerinin Açık İş Dağılımı *41*
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 41
TGÇM ELEMAN SAYISININ SEKTÖREL DAĞILIM ORANLARI 42
TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları *43*
Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları *44*
Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları *44*

Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranları 45
Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının Geçen Yıl İle Karşılaştırılması 46
Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları 47
TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılım Oranları 47
TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları 48
TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları Türkiye Karşılaştırması (2014) 49*
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 50
Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 51
Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 52
2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması 53
Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı 55
Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 56

SONUÇ 57

KAYNAKÇA 60

EKLER 61

EK 1- İL İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 61
EK 2- ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 66
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 68

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 3
Tablo 2:Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 6
Tablo 3:Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılım 7
Tablo 4:Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 8
Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*) 9
Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2014*) 9
Tablo 7: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları (2014*) 12
Tablo 8: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları 18
Tablo 9: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları 19
Tablo 10: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları (2014*) 21
Tablo 11: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları 22
Tablo 12: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler 22
Tablo 13:Sektörlere Göre Açık İş Oranı 23
Tablo 14:Cinsiyete Göre Açık İş Oranı 24
Tablo 15:Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 24
Tablo 16:Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı 25
Tablo 17:Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı 26
Tablo 18:Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 27
Tablo 19:Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı 28
Tablo 20:Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 28
Tablo 21:Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı 29
Tablo 22:Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 30
Tablo 23:Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı 31
Tablo 24:Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı 32
Tablo 25:Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı 34
Tablo 26:Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı 35
Tablo 27:Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı 37
Tablo 28:İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı 37
Tablo 29:Açık İşlerin Arama Kanalına Göre Dağılımı 38
Tablo 30:İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanalının Dağılımı 39
Tablo 31:Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı 39
Tablo 32:İşkur Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 39
Tablo 33:İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı 40
Tablo 34:İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı 40

Tablo 35:İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı 41
Tablo 36: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2014*) 42
Tablo 37: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları 43
Tablo 38:TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları (2014*) 43
Tablo 39: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları (2014*) 44
Tablo 40: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları 45
Tablo 41: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Toplam Çalışan Sayısına oranları 45
Tablo 42: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının Geçen Yıl İle Karşılaştırılması 46
Tablo 43: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları 47
Tablo 44: TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılım Oranları 48
Tablo 45:TGÇM İşyerlerinde TGÇ Nedeni Dağılımı 49
Tablo 46:TGÇ Nedenleri Oransal Dağılımı İl-Türkiye Karşılaştırılması 49
Tablo 47: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları 51
Tablo 48: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 52
Tablo 49: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 52
Tablo 50: 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması 53
Tablo 51: Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı 55
Tablo 52: Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 56

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 4
Grafik 2: İşyeri Özellikleri..... 13
Grafik 3: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları(2014*)..... 14
Grafik 4: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı oranları(2014*) 14
Grafik 5: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları 16
Grafik 6: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları (2014*) 17
Grafik 7: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları..... 18
Grafik 8: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları 20
Grafik 9:Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı..... 33
Grafik 10:Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 34
Grafik 11:Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı 35
Grafik 12:Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 36
Grafik 13:Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı 38
Grafik 14:TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları (Rize)..... 50
Grafik 15:TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması 50

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

2014 yılı Mayıs- Haziran aylarında İl Müdürlüğümüz tarafından İş Gücü Piyasası Analizi kapsamında İl genelindeki 10 ve üzeri çalışanı olan işyerleri üzerinde yapılan araştırmalar kapsamında 2014 yılı birinci döneme ait elde edilen verilere göre İl Müdürlüğümüze kayıtlı işsizlerde, açık işlerde ve işe yerleştirmelerde meslekler bakımından ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği yer almaktadır. Bu kapsamda açık işlerin karşılanma durumu gözetilerek İl Müdürlüğümüz tarafından yıl içerisinde çeşitli kurslar düzenlenmiş olup toplam 149 kurs açılmış ve 676 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

Araştırma yapılan işyerlerinden elde edilen verilere göre İl genelinde Sektörlere göre en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olup Toptan ve Perakende Ticaret Sektörünü İnşaat sektörü takip etmektedir. Dolayısıyla sektörlerde çalışan sayısı bakımından en fazla çalışan Toptan ve Perakende sektöründe bulunmaktadır.

Sektörlere göre İşveren sayısı ve çalışan sayıları incelendiğinde Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki ortalama çalışan sayısı 20 kişi olarak ilk sırada yer almaktadır. İlde toplam 20598 çalışanın 16729' u erkek ve 3869'u kadınlardan oluşmaktadır. Bu miktarlara göre; çalışılan meslek grupları incelendiğinde erkeklerde Nitelik Gerektirmeyen meslekler ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar üst sıralarda yer alırken kadınlarda ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Hizmet ve Satış Elemanları Meslek Grupları üst sıralarda yer almaktadır.

En çok çalışılan meslekler arasında ilk üç sırayı Beden İşçisi(Genel) , Beden İşçisi(İnşaat) , Satış Danışmanı meslekleri yer alırken cinsiyet ayrımına göre incelendiğinde ise erkeklerde ilk üç sırayı Beden İşçisi(Genel) ,Beden İşçisi (İnşaat) ve Çay Eksperi meslekleri paylaşırken kadınlarda ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik) ve Tıbbi Dokümantasyoncu ve Sekreter olarak farklılık göstermektedir.

Yapılan araştırma kapsamında İlde toplam 756 kişilik açık iş bulunmakta olup en fazla açık iş yüzde 41,8 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe görünmektedir. Meslek gruplarında ise en fazla açık iş yüzde 29,3 hizmet ve satış elemanları mesleğinde bulunmaktadır. Meslekler bazında açık işler incelendiğinde ise en fazla açık iş yüzde 18,1 beden işçisi (genel) mesleği yer alırken Beden İşçisi (Genel) mesleğini yüzde 8,5 ile Satış Danışmanı mesleği takip etmektedir.

Eğitim durumuna göre en fazla açık iş yüzde 22,4 ile Genel Lise altı eğitim düzeyinde bulunmaktadır. Kuruma kayıtlı açık işlerde istenilen özellik bakımından ilk sırada yeterli mesleki/teknik bilgi ve beceri yer alırken açık işlerin aranma kanallarına göre en fazla Çalışma ve İş Kurumu aracılığı ile iş arama yer almaktadır.

Rize ilinde sektör bazında temininde güçlük çekme bakımından Toptan ve Perakende Ticaret sektörü birinci sırada yer alırken meslek grupları bazında ise nitelik gerektirmeyen meslekler almaktadır. İlde en fazla temininde güçlük çekilen meslek ise makineci (dikiş)'dir. Temininde güçlük çekme nedenlerinin başında ise gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Bu araştırma kapsamına giren işyerlerinin gelecek dönem istihdam öngörülerine göre istihdam artışı beklenilen mesleklerin başında çağrı merkezi görevlisi varken istihdam azalışı beklenen mesleklerin başında ise beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma) mesleği yer almaktadır.

GİRİŞ

Rize ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Rize ili için 12 Mayıs - 27 Haziran 2014 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Rize işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır, bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası, nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi faktörlerden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. TÜİK İktisadi Bölge Birimleri (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR90** olarak sınıflandırılan iller Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin ve Gümüşhane'dir.

Aşağıdaki tablomuzda ilimize ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan, işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile ilimizin işgücü piyasasını yorumlayacağız.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	66,3	5,2	62,8
2009	65,8	4,6	62,8
2010	61,8	6	58,1
2011	59,2	5,9	55,7
2012	57,4	5,8	54,1
2013	51,5	6,7	48,1

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli veri ise, istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafiğimizde görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren incelendiğinde 2013 yılına kadar azalış göstermiş olup, 2012-2013 yılları arasında sert bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

SGK resmi sitesinden Rize ili için edindiğimiz resmi istatistikleri incelediğimizde, Sosyal güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan kişi sayısı 82.004 kişi ile toplam Rize ili nüfusuna oranı %24,99'dur. Sosyal güvenlik kapsamında aylık alan (Emekli) kişi sayısı incelendiğinde 64.848 kişi ile Rize ilinin %19,76'sı aylık almaktadır. Bu verileri yukarıda bulunan tablomuzla birlikte irdelediğimizde işgücüne katılım oranının düşüş sebeplerinden bir tanesini yakalamış olacağız. Ayrıca eğitim-öğretim hayatına devam eden çalışma yaşına gelmiş nüfusunda işgücüne katılım oranına etkisi vardır. Bu noktada tek bir veri üzerinden bütün durumu incelememiz mümkün değildir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2009 yıllarında sabit bir eğilim izlerken, 2009 sonrasındaki yıllarda sürekli olarak düşüş eğilimi göstermektedir. 2012-1013 arası yıllarda %6'lık bir düşüşle en sert düşüşü göstermiştir. Bu eğriyi yorumlayacak olursak iki farklı durum söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki insan sayısının çoğalması, ikinci durum ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişmemesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesidir.

İşsizlik oranı eğrisini gözlemlediğimizde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre azalış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu çizgi diğerleri ile yorumlandığında

ise, Rize ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığını fakat bu duruma nazaran istihdam alanlarının artmadığını gözlemlemekteyiz.

2013 yılında işgücüne dahil olmama nedenleri araştırıldığında Rize ili için tespit edilen ana nedenler ev işleri ile meşgul olanlar %33,9 ile birinci sırayı alırken, %27,2 ile özürlü, yaşlı ve hasta olanlar ikinci sırayı, %18,9 ile öğrenciler üçüncü sırayı ve %11,0 ile emekliler dördüncü sırayı alır. İşgücüne dâhil olmayı engelleyen bu dört neden %91 gibi büyük bir paya sahiptir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

KAYITLI İŞSİZ

Aşağıdaki tabloda 2013 yılı ve 2014 yılı Ağustos ayı sonu itibariyle Rize il geneli için İŞKUR' a kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı ilk 10 meslek özelinde verilmiştir. Bu 10 meslek 2013 yılı ve 2014 sonu için benzerdir. Rize ilinde 2013 yılında büro memuru mesleği çok yüksekken 2014 yılında garson ve güvenlik görevlisi meslekleri tabloya dâhil olmuştur.

2013 ve 2014 yıllarında kayıtlı ilk iki meslek incelendiğinde, vasıfsız mesleksiz kayıtlı sayılarının azaldığı gözlemlenmektedir. Bu rakamlardan hareketle, Rize ili işgücü piyasasında uygulanan meslek edindirme kurslarımızın pozitif yönlü etkisi gözlemlenmektedir.

Gözlemlenen vasıfsız mesleklerin daha çok sezonluk çay imalatı yapan firmalarda çalıştırıldığını ve en çok bu sektörde iş arayan ve işveren bulunduğundan kayıtlı işsizlerin meslek grupları bu vasıfsız meslekler yönünde ağırlık kazanmıştır.

Herhangi bir vasfı olmayan vatandaşlarımızın çokça müracaat ettiği TYP programı neticesinde vasıfsız mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerimizde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden işçisi (genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerindeki genel artış bu noktada baş göstermektedir.

Tablo 2:Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2013		2014*	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ	MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
Beden işçisi (genel)	4.109	Beden İşçisi (Genel)	2066
Beden işçisi (temizlik)	1.992	Beden İşçisi (Temizlik)	458
Büro memuru (genel)	1154	Kamyonet Şoförü	208
Satış elemanı (tanıtım)	497	Beden İşçisi (İnşaat)	193
Kamyonet şoförü	351	Satış Danışmanı	191
Sekreter	349	Büro Memuru	184
Beden işçisi (inşaat)	328	Garson (Servis Elemanı)	163
Muhasebeci	262	Güvenlik Görevlisi	147
Aşçı yardımcısı	246	Beden İşçisi-Bina İnşaatı	131
Ön muhasebeci	237	Şoför – Yük Taşıma	127
Diğer meslekler	*	Diğer Meslekler	3122
Toplam	9.525	**Toplam**	**6990**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos sonu itibarıyla (2013-2014*)

AÇIK İŞLER

Türkiye genelinde **200.911** işyeri gezilerek "eleman ihtiyacı duyuyor musunuz?" sorusuna "evet" cevabı veren **40.940** işyerinin, **198.582** kişilik açık iş ilanı olduğu tespit edilmiştir. Bu verilere baktığımızda her 100 işyerinden 20,6'sında açık iş olduğu görülmüştür.

Rize genelinde **761** işyeri gezilerek "eleman ihtiyacı duyuyor musunuz?" sorusuna "evet" cevabı veren **185** işyerinin, **756** kişilik açık iş ilanı olduğu tespit edilmiştir. Bu verilere baktığımızda her 100 işyerinden 24,5'inda açık iş olduğu görülmüştür.

Türkiye genelinde açık iş oranı **%2,7** iken bu oran Rize için **%3,5**'tir. Bu verilerden de anlaşılacağı gibi Rize ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstündedir

Tablo 3:Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılım

2013		2014*	
MESLEK	**AÇIK İŞ**	**MESLEK**	**AÇIK İŞ**
İMAL İŞÇİSİ	75	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	137
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	71	SATIŞ DANIŞMANI	64
SATIŞ DANIŞMANI	63	SEYAHAT SERVİS ELEMANI (HOST/HOSTES/OTOBÜS-TREN)	51
GARSON (SERVİS ELEMANI)	43	GARSON (SERVİS ELEMANI)	35
ELEKTRİK TEKNİSYENİ	25	İMAL İŞÇİSİ	33
KOMİ(GARSON YARDIMCISI)	20	KAMYONET ŞOFÖRÜ	23
PAZARLAMACI	18	AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	22
REYON GÖREVLİSİ	18	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	20
KAYNAKÇI(OKSİJEN VE ELEKTRİK)	15	ELEKTRİKÇİ (GENEL)	18
ŞOFÖR(YÜK TAŞIMA)	11	ÇAY ÜRETİM VE İŞLEME /ÇAY TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ	16
Diğer Meslekler	320	Diğer Meslekler	337
Toplam	**679**	**Toplam**	**756**

Kaynak: İŞKUR (2013-2014*) *Ocak - Ağustos ayı sonu itibariyle

İşgücü Piyasası analiz çalışmaları esnasında toplanılan açık iş talepleri bu tablomuzda gösterilmektedir. 2014 yılında bir önceki yıla göre %11 civarında bir işgücü talep artışı söz konusu olmuştur.

2013 yılında talep gören meslekleri ele aldığımızda, İşgücü Piyasası Analizinin uygulama döneminin çay sezonuyla başlayıp, çay boyunca devam etmesi nedeniyle de İmal işçisi ve Beden İşçisi mesleklerinde yoğun bir talep söz konusu olmuştur. Bu neden 2014 yılı için de geçerlidir. 2013 ve 2014 yıllarında, Satış Danışmanı ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde de işgücü talebinin yoğun olduğu gözükmektedir

İŞE YERLEŞTİRMELER

Yıllar itibariyle işe yerleştirme oranları karşılaştırıldığında, 2012 yılına kadar işe yerleştirme sayılarının stabil olarak yükseldiği ve 2012 yılı ve sonrasında ise kurumumuzun işe yerleştirme performansının epey artmış olduğu görülmektedir. 2012 yılında görevine başlayan iş ve meslek danışmanları ile aktif işgücü programlarının etkisi ve ayrıca işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi neticesinde kurumumuzun tercih edilirliğiyle birlikte hem kayıtlı işsiz göstergeleri hem de işe yerleştirme sayıları artmıştır.

Karşılaştırmanın sağlandığı iki yılda da (2014 yılı ocak ayından ağustos ayının sonuna kadar değerlendirilecek olup, yılın tamamını kapsamamaktadır.) ilk iki meslek Beden işçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) Meslekleridir. 2014 yılında Beden İşçisi (Genel) mesleğinde artış yaşanırken, Beden İşçisi (Temizlik) mesleğinde azalma yaşanmıştır. 2013 yılında 3. Sırayı 191 kişiyle Güvenlik Görevlisi mesleği alırken, 2014 yılında 150 kişiyle İmal İşçisi mesleği yer almaktadır. 2013- 2014 yıllarını oransal olarak karşılaştırdığımızda, işe yerleştirme performansının %13,4 oranında arttığı tespit edilmiştir.

Tablo 4:Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2013		2014*	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME	MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1918	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2659
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1046	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	239
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	191	İMAL İŞÇİSİ	150
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	102	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	149
GARSON (SERVİS ELEMANI)	73	SATIŞ DANIŞMANI	89
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	72	DİĞER HİZMETÇİLER VE İLGİLİ HİZMET İŞÇİLERİ	73
TIBBİ DOKÜMANTASYONCU VE SEKRETER	49	HAMAL	57
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	32	ÇAY ÜRETİM VE İŞLEME /ÇAY TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ	57
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	30	GARSON (SERVİS ELEMANI)	47
ÖN MUHASEBECİ	26	GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	25
Diğer Meslekler		Diğer Meslekler	467
Toplam	**3539**	**Toplam**	**4012**

Kaynak: İŞKUR *(Ocak-Ağustos ayı sonu itibariyle)

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Toplum Yararına Program dâhilinde 1675 kişi 15 Ekim 2014 tarihinde görev başına geçmiştir. Ayrıca firmalarımızla ortaklaşa düzenlediğimiz İstihdam Garantili kurslarımızdan da 8 adet düzenlenmiş olup toplam 264 kursiyer faydalanmıştır. Bu kurs türünde İŞKUR ile paydaş olan firma kursiyerlerin en az %50'sine istihdam garantisi vermek durumundadır.

İşbaşı Eğitim Programı ise irili ufaklı birçok firma ile ortaklaşa düzenlemiş olduğumuz ve piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programımızda ise 130 kurs programı düzenlenmiş olup 161 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

KOSGEB ile paydaş olarak açılan Girişimcilik Eğitimlerinde ise 4 grup halinde toplam 100 kişi sertifika almıştır. UMEM (Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezi)kursları 63 eğitim programı ile 151 kişi meslek edindirilmiştir.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*)

KURS TÜRÜ	2014*			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
İŞ. YET. KURS/TYP	55	**	**	2195
İŞ. YET. KURS/İSTİHDAM GARANTİLİ	8	76	188	264
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI (İEP)	130	82	79	161
UMEM PROJESİ	4	45	48	93
UMEM PROJESİ/İEP	1	5	13	18
UMEM PROJESİ/GENEL	2	13	27	40
GİRİŞİMCİLİK	4	52	48	100
Toplam	**203**	**273**	**403**	**2871**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos **Rakamlar netleşmediği için bilgi verişmemiştir.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

Türkiye Çalışma ve İş Kurumu işsizlik sigortası servisi, kişinin bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösterir. Rize ilinde 2014 yılında toplam 1609 işsizlik ödeneği başvurusu alınmış, bunlardan 857 kişi ödeneği almaya hak kazanmıştır.

Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2014*)

2014*	
MESLEK	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	116
SATIŞ DANIŞMANI	48
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	44
BÜRO MEMURU (GENEL)	39
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	32
YANGIN İLK MÜDAHALE İŞÇİSİ	22
KAMYONET ŞOFÖRÜ	21
SEKRETER	17
MUHASEBECİ	16
AŞÇI	16
Diğer Meslekler	486
Toplam	**857**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

Yukarıdaki tablo incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneği hak edenler en çok vasıfsız işçiler olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerdeki işsizlik ödeneği hak edenlerin sayılarının yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum da bizlere elinde mesleği olan insanların daha az iş kaybına uğradıkları veya çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir. Bu tablodan hareketle işgücü piyasasında çalışan insanlar kurum hizmetlerinin bilincinde olduğunu ve imkânlarından yararlandığını ifade edebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

Temel işletme bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)

Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Rize ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırmasının sonuçlarını 3 ana başlık altında ve Türkiye genelindeki sonuçları ile karşılaştırarak incelemek mümkündür. Bu başlıklar;

- İşyeri verileri
- İşyerleri ve mevcut istihdam
- Açık işler
- Temininde güçlük çekilen meslekler,
- Gelecek dönem istihdam beklentileridir.

İŞYERİ VERİLERİ

2014 Mayıs-Haziran döneminde yapılan İPA ile 10 üzeri çalışanı olan Rize İl Genelinde 737 işyeri gezilerek sektörlere göre işyerlerinin durumu analiz edilmiştir.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İlimizde faaliyet gösteren firmalarımızı faaliyet gösterdikleri sektörlere göre incelediğimizde %22,1 İle Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü, %21,7 ile İmalat sektörü ve %18,9'luk bir oranla inşaat sektörü faaliyet göstermektedir. En az bulunan sektörel faaliyetler ise sırasıyla; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü ile Bilgi ve İletişim Sektörüdür. Burada verilen oranlar her sektördeki işyeri sayısı hesaplanıp bütün sektörlerdeki toplam işyeri sayısına oranlanmasıyla elde edilmiştir. Bu sebeple istihdam edilen kişi sayıları çok daha farklı çıkabilmektedir.

İşyerlerin sektörlerini belirten aşağıdaki tablo incelendiğinde, Rize'de faaliyet gösteren işyerleri içinde en çok %22,1 ile toptan ve perakende ticaret, ikinci sırada %21,7 ile imalat sektöründeki işyerleri almaktadır. Türkiye işyerleri incelendiğinde ise en çok %35,6 ile imalat sektörü, ikinci sırada %15,9 ile toptan ve perakende ticaret sektörü yer almaktadır.

Tablo 7: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları

Sektörler	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	**2,5%**
İmalat	**21,7%**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	**0,1%**
İnşaat	**18,9%**
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	**22,1%**
Ulaştırma ve depolama	**6,7%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	**5,3%**
Bilgi ve iletişim	**0,5%**
Finans ve sigorta faaliyetleri	**1,5%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	**1,5%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	**11,9%**
Eğitim	**3,2%**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	**2,5%**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	**0,4%**
Diğer hizmet faaliyetleri	**1,3%**
Genel Toplam	**100%**

KAYNAK: RİZE İPTA

İşyeri Özellikleri

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ziyaret edilen işyerleri arasından derlenen sonuçlara göre; Rize ilinde %50,2 oranıyla İŞKUR hizmetlerinden faydalanılmaktadır. %48,5'lik bir kesim ise İŞKUR üzerinden eleman talebinde bulunmuş, %54,9'luk bir oranla da firmalar devlet teşviklerinden istifade etmektedir. Araştırma çalışmasına dâhil edilen firmalar arasında %9,8'i ihracat yapmaktadır. Rize ilindeki firmaların %0,8'i Yabancı ortaklı iken, %0,9'unda Kreş imkânı mevcut olup, %0,9'u da

kendi içinde eğitimler düzenlemektedir. İşyerlerinin %30'unda servis imkânı vardır. Firmalardan %50ye yakını da hem devlet teşviklerinden hem de İŞKUR'dan faydalanmaktadır.

Bu veriler Rize ilinde ziyaret edilen 10 ve üzeri çalışanı olan 561 işletmeden derlenmiştir. Bu verilerle işgücü piyasasının kamu hizmetlerinden yararlanma oranlarını ve yapısı irdelenmiştir.

Grafik 2: İşyeri Özellikleri

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları

İşverenlerce İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı incelendiğinde, Rize ilinde sektörlerde %25 oranının altında bir değer yoktur ve bu değer sektörlere göre %81 oranına kadar yükselmiştir. Rize ilindeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanma genel oranı da %50,2'dir. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörlerden en yüksek oran sırasıyla İdari ve destek hizmet faaliyetleri %81, Madencilik ve taş Ocakçılığı %60 ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri %60 şeklindedir.

Grafik 3: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları(2014*)

KAYNAK: RİZE İPTA

Grafik 4: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı oranları(2014*)

KAYNAK: RİZE İPTA

Rize ilinde işgücü piyasası analiz çalışması yapılan firmalar arasında 6 adet firmanın yabancı ortaklığı olduğu ve bunun örneklemdeki firma sayısına oranı %0,8'dir. Bu oranın düşük çıkması, yabancı yatırımcının bölgemize ilgi duymadığını ve yabancı yatırımından gerekli payı almadığını ifade etmektedir.

Rize ilinde yabancı ortaklığı olan sektörler incelendiğinde, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe 1, imalat sektöründe 1, inşaat sektöründe 1, toptan ve perakende ticaret sektöründe 2, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektöründe ise 1 işletmenin yabancı ortaklı olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında birçok sektörde ise yabancı yatırımcıların rol almadığını, ayrıca yabancı yatırımcının katılım gösterdiği sektörlerde ise sayılarının çok az olduğunu ve yabancı yatırımcı çekmek için gerekli altyapının oluşmadığını da ifade etmektedir.

Rize ili işgücü piyasasının gelişimi adına yabancı sermayenin hem istihdamı desteklemesine hem de kendi sektörlerinde bilgi ve teknoloji transferi ile bölgemizin gelişimine katkı sağlaması açısından önem gösterilmelidir.

Türkiye genelinde yabancı ortaklığı olan firmalar incelendiğinde ise 6580 firmanın yabancı ortaklı olduğu, oran olarak %3,3 ile Rize ili işgücü piyasasının üzerinde bir oran olduğu gözlenmiştir.

Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları(2014*)

Yukarıdaki tabloda Rize ilinde ihracat yapan işyeri sayısı araştırma sonucunda elde edilen 9 sektör görülmektedir.

Rize ilinde yapılan araştırmalara göre 761 işyerinden 75 işyeri ihracat yapmaktadır. Sektörlerin dağılımına Rize ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün %40 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı olduğu görülür. İkinci sırada %18,8 imalat sektörü yer almaktadır.

Rize ili için, açık iş dağılımındaki ilk 9 sektör sıralamasında, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve İmalat sektörünün diğer sektörler arasındaki farkın temel sebebi bu gibi sektörlerde olanakların daha yüksek kapasitede olması ve yörede bu sektörlerde üretim yapılmasıdır.

Rize ilinde işgücü piyasası analiz çalışması yapılan firmalar arasında 6 adet firmanın yabancı ortaklığı olduğu ve bunun örneklemdeki firma sayısına oranı %0,8'dir. Bu oranın düşük çıkması, yabancı yatırımcının bölgemize ilgi duymadığını ve yabancı yatırımından gerekli payı almadığını ifade etmektedir.

Rize ilinde yabancı ortaklığı olan sektörler incelendiğinde, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe 1, imalat sektöründe 1, inşaat sektöründe 1, toptan ve perakende ticaret sektöründe 2, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektöründe ise 1 işletmenin yabancı ortaklı olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında birçok sektörde ise yabancı yatırımcıların rol almadığını, ayrıca yabancı yatırımcının katılım gösterdiği sektörlerde ise sayılarının çok az olduğunu ve yabancı yatırımcı çekmek için gerekli altyapının oluşmadığını da ifade etmektedir.

Rize ili işgücü piyasasının gelişimi adına yabancı sermayenin hem istihdamı desteklemesine hem de kendi sektörlerinde bilgi ve teknoloji transferi ile bölgemizin gelişimine katkı sağlaması açısından önem gösterilmelidir.

Türkiye genelinde yabancı ortaklığı olan firmalar incelendiğinde ise 6580 firmanın yabancı ortaklı olduğu, oran olarak %3,3 ile Rize ili işgücü piyasasının üzerinde bir oran olduğu gözlenmiştir.

Grafik 5: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları (2014*)

2014 Mayıs-Haziran döneminde yapılan İPA ile 10 üzeri çalışanı olan Rize İl Genelinde 734 işyeri ve Türkiye Genelinde 110.509 işyeri gezilerek sektörlere göre işyerlerinin durumu analiz edilmiştir.

İşyerlerin sektörlerini belirten aşağıdaki tablo incelendiğinde, Rize'de faaliyet gösteren Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı içinde en çok %21,2 İdari ve destek hizmet faaliyetleri, ikinci sırada %16,7 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerleri almaktadır. Türkiye işyerleri incelendiğinde ise en çok 2132 ile imalat sektörü, ikinci sırada ile 1553 toptan ve perakende ticaret sektörü yer almaktadır.

Grafik 6: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları (2014*)

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları

Rize genelindeki sektörlere göre çalışan sayıları incelendiğinde, bu çalışma kapsamında tüm sektörlerde mevsimlik işçi çalıştıran 186 işletme bulunmaktadır.

Rize genelindeki sektöre göre çalışan sayısında birinci sırada %44,4 ile imalat sektörü, ikinci sırada %40,4 ile toptan ve perakende ticaret ve üçüncü sırada ise %27,5 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü izlemektedir. Rize ili ile Türkiye'de sektörlerde çalışan sayıları paralellik göstermektedir.

Grafik 7: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları

KAYNAK: RİZE İPTA

Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları

2014 Mayıs-Haziran döneminde yapılan Rize İl Genelinde 761 işyeri gezilerek sektörlere göre işyerlerinin durumu analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda kuruluş yılları 25 işyeri sene üzerinde olan sektörlerde birinci sırada 45 işyeri ile toptan ve perakende ticaret, ikinci sırada 40 işyeri ile imalat olduğu görülmüştür. Yeni kurulmuş sektörleri incelediğimizde birinciliği 52 işyeri ile inşaatın ve ikinciliği toptan perakende ticaret olduğu görülmektedir. Ayrıca konaklama sektöründeki hızlı artış yörenin turizm sektörüne yöneldiğinin bir işaretidir.

Tablo 8: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları

Kuruluş yıllarında göre işyeri sayıları	Kuruluş yılları						
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel Toplam
RİZE	160	181	114	98	84	124	761
Madencilik ve taş ocakçılığı		2	1	1	1		5
İmalat	18	26	25	14	20	40	144
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi		2					2
İnşaat	52	44	21	14	16	8	155
Toptan ve perakende ticaret	32	53	37	36	27	45	229
Ulaştırma ve depolama	12	12	9	9	5	9	57
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17	11	5	9	2	6	51
Bilgi ve iletişim	3	1	1	2	1	1	9
Finans ve sigorta faaliyetleri	1			2		2	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8	4	2	2		4	21
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9	13	3	1	5	1	33
Eğitim	4	2	3	6	4	2	22
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	9	2				12
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		1					1
Diğer hizmet faaliyetleri	2		4	2	2	6	16

KAYNAK: RİZE İPTA

Mevcut İstihdam

Tablo 9: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları

	Çalışan Sayısı	Çalışan Oranı
RİZE	**20598**	100,0%
Toptan ve perakende ticaret	4560	22,1%
İmalat	4476	21,7%
İnşaat	3889	18,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2446	11,9%
Ulaştırma ve depolama	1375	6,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1085	5,3%
Eğitim	659	3,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	515	2,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	508	2,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	310	1,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	306	1,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	259	1,3%
Bilgi ve iletişim	106	0,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	74	0,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	29	0,1%

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörün genişliğinden, ticaret anlamında her şeyi içine aldığından ve işyeri sayısıyla orantılı olarak çalışan sayısında en fazla kişinin tercih edildiği sektör Toptan ve perakende ticaret göze çarpmaktadır. Çay sektörünün bölgeye hâkim olmasından dolayı ikinci sırayı imalat ve hızlı nüfus artışını göz önünde de bulundurursak üçüncü sıranın inşaat sektöründe olduğunu görebiliriz.

Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları

Rize ili işgücü piyasası toplam çalışan sayısının sektörel bazda oransal dağılımını incelediğimizde işletme başına en çok işgücü istihdam edilen sektördür. Bu sektörü 76,5 kişiyle finans ve sigorta faaliyetleri sektörü ikinci, yakinen 74 kişi ortalamaya sahip olan idari ve destek hizmetleri faaliyetleri ile kültür, sanat, eğlence ve dinlence sektörleri, işletme başına istihdam ettiği eleman ortalaması ile üçüncü Sırayı paylaşmaktadırlar. Sektörel alanda işletme başına en az istihdam yaratan sektör ise 11,8 kişi ile Bilgi ve İletişim sektörüdür.

Grafik 8: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları

KAYNAK: RİZE İPTA

Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları (2014*)

Bu çalışma kapsamında Rize genelinde çalışan sayısının 20598 (kişi) cinsiyet dağılımı incelendiğinde çalışanların %81,2 (16.729 kişi)'sini erkek çalışanlar oluştururken, %18,8 (3.869 kişi)'unu kadın çalışanlar oluşturur. Bu durum Rize ilindeki kadın çalışanların çalışma hayatında az yer aldığı görülmektedir. Bunun nedeni, kadınların çoğunun işgücü piyasasının talep ettiği niteliklerden yoksun olması, piyasadaki firmaların birçoğunun kurumsal yapıda olmaması, kadınların daha çok ev işlerinde ve aile içi işlerde çalışması gibi sebepler gösterilebilir.

Tablo 10: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları (2014*)

	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek Oranı	Kadın Oranı
RİZE	**16729**	**3869**	**20598**	**81,2%**	**18,8%**
Madencilik ve taş ocakçılığı	482	33	515	2,3%	0,2%
İmalat	4111	365	4476	20,0%	1,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	26	3	29	0,1%	0,0%
İnşaat	3732	157	3889	18,1%	0,8%
Toptan ve perakende ticaret	3568	992	4560	17,3%	4,8%
Ulaştırma ve depolama	1250	125	1375	6,1%	0,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	699	387	1085	3,4%	1,9%
Bilgi ve iletişim	69	37	106	0,3%	0,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	111	196	306	0,5%	0,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	269	41	310	1,3%	0,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1594	853	2446	7,7%	4,1%
Eğitim	361	298	659	1,8%	1,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	179	329	508	0,9%	1,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	72	2	74	0,3%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	207	52	259	1,0%	0,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörlerin cinsiyete göre dağılımında kadınların Toptan ve perakende ticaret sektöründe daha fazla yer edindiği görülmektedir. Erkeklerin ise daha çok fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde kadınlara göre daha fazla çalıştığı görülmektedir.

Meslek gruplarının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, büro hizmetleri haricinde erkek çalışanların tüm meslek gruplarında, kadın çalışanlardan fazla olduğu görülmektedir. Kadın çalışan sayısının yoğun olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek grupları, hizmet ve satış elemanları meslek gruplarıdır

Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları

Rize ili için çalışanları meslek gruplarına göre inceleyebildiğimiz tablomuza göre, kadınlarla erkeklerin oransal olarak çok yakın değerlerde çalıştığı meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olarak göze çarpmaktadır. Yine hizmet ve satış elemanları, Profesyonel meslek mensupları mesleğinde de kadın oranının %35 civarında olduğu ve bu meslek gruplarında da kadın çalışanların yoğunlaştığı gözlemlenmektedir. Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda ise çok az çalışan olmasına nazaran, hiç kadın çalışanı bulunmamaktadır. Yöneticiler meslek grubunda ise erkek çalışanların yoğun olmasını, Rize ilinde

işletme yöneticilerinin sermaye sahibiyle aynı kişi olması ve sermaye sahibi kişilerin yoğunlukla erkekler olmasının da büyük etkisi vardır. Bu duruma bakıldığında ise kadınların girişimcilik eğitimleriyle işletme sahibi olmalarının desteklenmesi gerekmektedir.

Tablo 11: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları

	Erkek	Kadın	Genel Toplam	Erkek Oranı	Kadın Oranı
RİZE	**16729**	**3869**	**20598**	**81,2%**	**18,8%**
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	642	648	1290	49,8%	50,2%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	2122	981	3102	68,4%	31,6%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	5313	1023	6336	83,8%	16,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	7	0	7	100,0%	0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1002	565	1567	63,9%	36,1%
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	2577	31	2608	98,8%	1,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONELLER	1858	524	2382	78,0%	22,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2823	41	2865	98,6%	1,4%
YÖNETİCİLER	385	56	441	87,3%	12,7%

KAYNAK: RİZE İPTA

Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler

Kadınların çalışmış oldukları mesleklerin sıralaması ile erkeklerin daha çok varlık gösterdikleri meslekler farklılık göstermektedir. Fizik gücü gerektiren mesleklerde erkeklerin daha yoğun bulunduğunu tablodan da görebilmekteyiz. Bayanların daha çok temizlik sektöründe ve ofis ortamında çalışmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 12: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler

RİZE Erkek	RİZE Kadın	Rize Genel
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)
ÇAY EKSPERİ	TIBBİ SEKRETER	SATIŞ DANIŞMANI
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	SATIŞ DANIŞMANI	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
SATIŞ DANIŞMANI	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)
PAZARLAMACI	MUHASEBECİ	PAZARLAMACI
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	ÇAY EKSPERİ
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	KASİYER	AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	ÖN MUHASEBECİ	GARSON (SERVİS ELEMANI)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	AŞÇI	GÜVENLİK GÖREVLİSİ

KAYNAK: RİZE İPTA

Vasıfsız meslek gruplarını profesyonelleştirmek için Çalışma ve İş kurumunun tek başına bütün işgücü piyasasının talebini karşılaması çok mümkün gözükmemekle birlikte, ilimizde bulunan meslek liselerinin eğitim standartlarının incelenmesi ve mezun öğrencilerin işgücü piyasasına hazır olup olmadıklarının değerlenmesi gerekmektedir.

Daha farklı açılardan bakabilecek olursak, meslek edindirmek üzere faaliyet gösteren, Çalışma ve İş Kurumu, çıraklık eğitim merkezleri, halk eğitim merkezleri ve meslek liselerinin daha kolektif bir şekilde çalışıp birbirinin faaliyetlerinden daha detaylı haberdar olmaları gerekmekte ve verilen mesleki eğitim kurslarının uygulama kısmının daha yoğun geçmesi gerekmektedir. Yani meslek eğitimini alan birey işgücü piyasasına çıktığında tam donanımlı olarak iş sahibi olabilmelidir.

AÇIK İŞ VERİLERİ

Tablo 13:Sektörlere Göre Açık İş Oranı

Sektörler ve Açık İş Durumları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Oranı 2013 (%)
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	0,1%	515	0,2%	3,0
İmalat	196	26,0%	4476	4,2%	5,4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	4	0,5%	29	12,1%	1,3
İnşaat	94	12,5%	3889	2,4%	3,4
Toptan ve perakende ticaret	316	41,8%	4560	6,5%	4,6
Ulaştırma ve depolama	63	8,4%	1375	4,4%	2,9
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	50	6,6%	1085	4,4%	5,6
Bilgi ve iletişim	8	1,1%	106	7,0%	3,8
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	0,6%	306	1,4%	2,1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	1,0%	310	2,3%	3,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	0,4%	2446	0,1%	3,5
Eğitim	1	0,1%	659	0,2%	2,5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4	0,6%	508	0,9%	4,1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		0,0%	74	0,0%	3,1
Diğer hizmet faaliyetleri	3	0,4%	259	1,1%	5,6
RİZE	**756**	100,0%	**20598**	3,5%	4,4%

KAYNAK: RİZE İPTA

2013 yılı açık iş oranı ile 2014 yılı karşılaştırıldığında %0,9 oranında azalma tespit edilmiştir. Bir takım sektörlerde açık iş oranı azalmışken, bazı sektörlerde ise artış göstermiştir fakat genel eğilim azalış yönündedir. Genel itibariyle birçok sektörde açık iş oranında azalma varken, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi sektörü, Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, Ulaştırma ve Depolama sektörü ve Bilgi ve İletişim sektörlerinde açık iş oranında artış tespit edilmiştir. Diğer sektörlerde ise azalış tespit edilmiştir.

Cinsiyete Göre Açık İş Oranı

Toplam çalışan sayıları dikkate alındığında Erkek/Kadın çalışan oranlarında erkek sayısının kadın sayısının 4 katından daha fazla olduğu görülmektedir. Fakat açık iş oranı incelendiğinde ise açık iş talep edilen işyerleri 520 açık iş için erkek çalışan talep ederken, 45 adet kadın çalışan talep edilmiştir. Açık iş talebinde çalışanın cinsiyeti konusunda “farketmez” cevabını veren 190 açık iş veren işverenimiz mevcuttur.

Tablo 14:Cinsiyete Göre Açık İş Oranı

Cinsiyet	Açık iş sayısı	Toplam Çalışan sayısı	Açık İş Oranı
Erkek	520	16729	3,1%
Kadın	45	3869	1,2%
Rize	756	20598	3,7%

KAYNAK: RİZE İPTA

Bu verilerden hareketle, daha çok beden işçiliğine dayalı sektörlerde eleman talep edildiğinden erkek çalışan arayışının daha yoğun olduğu, kadın çalışanların işgücü piyasası tarafından kabul edilme düzeyinin gerekenin çok altında olduğu görülmüştür. Kadın istihdamının desteklenmesi için özel politikaların geliştirilmesi ve kadınların çalışma hayatına özendirilmesi gerekmektedir.

Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Rize ili işgücü piyasası araştırma çalışması esnasında 761 adet işyeri ziyaret edilmiş olup, 185 tanesi yani %24,3'ü açık işi olduğunu belirtmiştir. En fazla açık iş oranı %10,4 ile toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir, %5,8 ile açık iş verme oranı en fazla olan ikinci sektör de imalat sektörüdür. Diğer sektörlerin açık iş verme oranları %2,5 ve aşağısındadır. Görüldüğü üzere açık iş verme konusunda istihdamın lokomotifi olan imalat, toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektörlerinin yine başı çektikleri görülmektedir. Sektörel büyüklükleri itibariyle arz talep dengesinin en fazla bozulduğu sektörler ve işverenlerin en fazla eleman temininde güçlük çektikleri sektörler de bu üç sektördür.

Tablo 15:Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

	Açık İş İşveren Sayısı	İşveren Sayısı	Açık İş Verme Oranı
RİZE	**185**	**761**	**24,3%**
Madencilik ve taş ocakçılığı	**1**	**5**	**0,1%**
İmalat	**44**	**144**	**5,8%**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	**1**	**2**	**0,1%**
İnşaat	**19**	**155**	**2,5%**
Toptan ve perakende ticaret	**79**	**229**	**10,4%**
Ulaştırma ve depolama	**9**	**57**	**1,2%**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	**17**	**51**	**2,3%**
Bilgi ve iletişim	**3**	**9**	**0,4%**
Finans ve sigorta faaliyetleri	**2**	**4**	**0,2%**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	**4**	**21**	**0,6%**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	**2**	**33**	**0,3%**
Eğitim	**1**	**22**	**0,1%**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	**1**	**12**	**0,1%**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		**1**	**0,0%**
Diğer hizmet faaliyetleri	**1**	**16**	**0,1%**

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

İşletme yaşlarına göre oluşturulmuş olan bu tablomuzda 5 er yıllık yaş dilimleri ile firmaların hangi oranda açık iş verdiği görülmektedir. Bazı sektörlerde az sayıda firma örnekleme katıldığı için her yaş grubunda temsil edilememiştir. Bu sebeple %0 olan bölümleri dikkate almamamız mümkündür. Yine istihdamın lokomotifi olan sektörlerde neredeyse her yaş grubunda temsil eden işletme olmakla birlikte birçoğunda açık iş verme oranı vardır.

Tablo 16:Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

	Sektörlere ve İşyerlerinin Yaşlarına Göre Açık İş Verme Oranı						
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel Oran
RİZE	22,5%	28,4%	31,1%	31,1%	17,2%	25,7%	24,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%
İmalat	22,2%	46,2%	28,6%	28,6%	25,0%	32,5%	30,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
İnşaat	8,5%	15,0%	7,7%	7,7%	14,3%	0,0%	12,2%
Toptan ve perakende ticaret	48,4%	40,4%	48,6%	48,6%	22,2%	25,0%	34,7%
Ulaştırma ve depolama	16,7%	16,7%	33,3%	33,3%	0,0%	22,2%	16,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	35,3%	36,4%	11,1%	11,1%	50,0%	50,0%	34,0%
Bilgi ve iletişim	33,3%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	37,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12,5%	25,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11,3%	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,3%
Eğitim	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	6,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

Bu istatistiklerden iki sonuç çıkarabiliriz, genç firmalarla daha köklü geçmişi olan firmalar arasında açık iş verme konusunda büyük bir benzerlik vardır. Ya firmaların insan kaynakları yönetimi konusunda yeterli değillerdir veya sürekli bir büyüme eğilimi vardır ve bu nedenle açık iş oranları süreğen şekilde bütün yaş gruplarındaki işletmelerde mevcuttur.

Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Tablo 17:Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb.	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
RİZE	68,5%	4,9%	52,4%	1,2%	0,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	82,6%	0,5%	48,2%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	83,5%	11,8%	23,5%	0,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	55,5%	2,9%	64,8%	1,6%	0,6%
Ulaştırma ve depolama	82,3%	1,6%	46,8%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	71,4%	18,4%	44,9%	6,1%	0,0%
Bilgi ve iletişim	87,5%	0,0%	87,5%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14,3%	14,3%	85,7%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

KAYNAK: RİZE İPTA

Yukarıdaki veriler incelendiğinde Rize ilinde özel istihdam bürolarının neredeyse hiç tercih edilmediğini görüyoruz. İnternet ve sosyal medya kanalıyla eleman arayan sektörleri incelediğimizde ise büyük oranla Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü başı çekmekte, düşük oranlarla da olsa, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektörü ve toptan ve perakende ticaret sektörleri de bu kanal yoluyla eleman aramakta ve diğer sektörlerde bu eleman arama kanalı kullanılmamaktadır.

İŞKUR %68,5 oranıyla eleman arama kanalı olarak göze çarpmakta ve diğer bir alternatif ise akraba, eş-dost seçeneğidir. Rize ili nüfus olarak yoğun bir olmadığından işverenlerin akraba, eş dost kanalını yoğun bir şekilde tercih ettikleri görülmektedir. Fakat İŞKUR'un eleman arama faaliyetlerinde tercih edilirliğinin yüksek olması da göze çarpmaktadır.

Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 18:Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	Kadın		Erkek		Cinsiyet Belirtmeyenler		
	Açık İş sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Genel Toplam
RİZE	**45**	**6,0%**	**520**	**68,9%**	**190**	**25,2%**	**756**
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	**0,0%**	0	**0,0%**	1	**100,0%**	1
İmalat	2	**1,0%**	185	**94,4%**	9	**4,6%**	196
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	0	**0,0%**	4	**100,0%**	0	**0,0%**	4
İnşaat	2	**2,4%**	77	**81,2%**	16	**16,5%**	94
Toptan ve perakende ticaret	24	**7,7%**	164	**51,9%**	127	**40,3%**	316
Ulaştırma ve depolama	3	**4,8%**	59	**93,5%**	1	**1,6%**	63
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9	**18,4%**	18	**36,7%**	22	**44,9%**	50
Bilgi ve iletişim	0	**0,0%**	8	**100,0%**	0	**0,0%**	8
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	**0,0%**		**0,0%**	5	**100,0%**	5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	**0,0%**	4	**57,1%**	3	**42,9%**	7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	**33,3%**	0	**0,0%**	2	**66,7%**	3
Eğitim	1	**100,0%**	0	**0,0%**	0	**0,0%**	1
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	**0,0%**	0	**0,0%**	4	**100,0%**	4
Diğer hizmet faaliyetleri	2	**66,7%**	1	**33,3%**	0	**0,0%**	3

KAYNAK: RİZE İPTA

Bütün sektörlere baktığımızda iki sektörde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği görülür. Finans ve sigorta hizmetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Madencilik ve Taş ocakçılığı sektörlerindeki açık işlerde cinsiyet fark etmemektedir. Eğitim sektöründe ise yalnızca kadın çalışan talep edilmiştir. Hiçbir sektör açık işleri için sadece kadın aramıyorken, bilgi ve iletişim sektörü ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi sektörlerinde ise yalnızca erkek çalışan talep edilmiştir.

İmalat sektöründe yoğun bir şekilde erkek eleman talep edilmiştir. Benzer şekilde inşaat sektörü de açık işleri için erkek eleman talep etmiştir. Toptan ve perakende ticarette de ağırlıklı olarak erkekler için açık iş verilmiş fakat cinsiyet farketmez seçeneğinin de oransal olarak yüksek olması dikkat çekmektedir. Bu sektörlerden hareketle, fizik gücünün çok fazla talep edildiği sektörlerde erkekler için açık iş oranları daha fazla belirginleşmektedir.

Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı

Tablo 19:Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı

	Toplam Açık Is Sayısı	Açık İş Dağılımı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
RİZE (GENEL TOPLAM)	**756**	**100,0%**	**20598**	3,5%
Hizmet ve satış elemanları	221	**29,3%**	3102	6,7%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	181	**23,9%**	6336	2,8%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	142	**18,7%**	2865	4,7%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	87	**11,5%**	2608	3,2%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	56	**7,4%**	2382	2,3%
Profesyonel meslek mensupları	33	**4,3%**	1567	2,1%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	32	**4,3%**	1290	2,4%
Yöneticiler	2	**0,3%**	441	0,5%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	2	**0,3%**	7	21,9%

KAYNAK: RİZE İPTA

Açık iş dağılımını meslek gruplarına göre yorumlayacak olursak, en yoğun talep hizmet ve satış elemanlarınadır, Rize ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza türünde birçok işyeri açılmıştır. İster istemez bir açık iş talebi de oluşmuştur. Ardından en büyük talep ise nitelik gerektirmeyen mesleklerdedir. Çalışmamızın yapıldığı dönemlerde imalat sanayisinde büyük payı olan çay fabrikalarının açık iş talepleri yoğun bir şekilde alınmıştır. En az açık iş talebi yapılan meslek grubu ise yöneticilerdir. Daha önce de belirttiğimiz gibi yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan en az açık iş bu meslek grubunda oluşmuştur.

Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 20:Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Kadın		Erkek		Fark etmez		Genel
Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Açık İş sayıları ve Oranları	**Sayı**	**Oran**	**Sayı**	**Oran**	**Sayı**	**Oran**	**Genel Sayı**
RİZE	**45**	**6,0%**	**520**	**68,9%**	**190**	**25,2%**	**756**
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	**5**	**15,7%**	**13**	**41,0%**	**14**	**43,3%**	**32**
Hizmet ve satış elemanları	**23**	**10,6%**	**53**	**23,9%**	**145**	**65,5%**	**221**
Nitelik gerektirmeyen meslekler	**9**	**5,1%**	**161**	**89,0%**	**11**	**5,9%**	**181**
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	**0**	**0,0%**	**2**	**100,0%**	**0**	**0,0%**	**2**
Profesyonel meslek mensupları	**4**	**12,5%**	**14**	**43,2%**	**15**	**44,3%**	**33**
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	**2**	**2,6%**	**82**	**94,0%**	**3**	**3,5%**	**87**
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	**0**	**0,0%**	**53**	**94,4%**	**3**	**5,6%**	**56**
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	**0**	**0,0%**	**142**	**100,0%**	**0**	**0,0%**	**142**
Yöneticiler	**1**	**50,1%**	**1**	**49,9%**	**0**	**0,0%**	**2**

KAYNAK: RİZE İPTA

Daha önceki tablolarımızdan da anlaşıldığı üzere işgücü piyasasının açık işlerinde erkekler ağırlıklı olarak çalıştıkları ifade edilmiştir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadırlar. Yöneticiler meslek grubunda ise erkek ve kadın açık iş verme oranları yakın oranlardır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler üzerinden ifade edebiliriz.

Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı

Tablo 21:Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı

Mesleklere Göre Açık İşler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
RİZE	**756**	**100,0%**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	137	18,1%
SATIŞ DANIŞMANI	64	8,5%
SEYAHAT SERVİS ELEMANI (HOST/HOSTES/OTOBÜS-TREN)	51	6,7%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	35	4,6%
İMAL İŞÇİSİ	33	4,4%
KAMYONET ŞOFÖRÜ	23	3,0%
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	22	2,9%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	20	2,7%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	18	2,4%
ÇAY ÜRETİM VE İŞLEME /ÇAY TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ	16	2,1%
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	15	2,0%
AŞÇI	14	1,9%
ÖN MUHASEBECİ	13	1,8%
PAZARLAMACI	13	1,8%
OTOBÜS MUAVİNİ	10	1,3%
REYON GÖREVLİSİ	10	1,3%
AŞÇI YARDIMCISI	9	1,2%
KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	9	1,2%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	8	1,1%
MUHASEBECİ	8	1,1%
Diğer Meslekler	226	29,9%

KAYNAK: RİZE İPTA

Mesleklere göre en fazla açık iş oranı %18,1 ile Beden işçisi (genel) mesleği dikkat çekmektedir. İlimiz genelinde imalat ve inşaat sektörünün genel talebi vasıfsız işgücü ağırlıklıdır. Aynı şekilde bu sektörlerin bağlantılı çalıştığı alanlarda ise, ağır kamyon şoförü, kamyonet şoförü, imal işçisi, iş makineleri operatörü, elektrikçi (genel) gibi meslekler de ilimizdeki bu sektörlerdeki işgücü kapasitesi dolayısıyla talep görmektedir.

Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 22:Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

RİZE	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3	133	6,8%	25,5%
SATIŞ DANIŞMANI	7	3	15,8%	0,6%
SEYAHAT SERVİS ELEMANI (HOST/HOSTES/OTOBÜS-TREN)		10	0,0%	2,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	2	4	4,5%	0,8%
İMAL İŞÇİSİ		33	0,0%	6,4%
KAMYONET ŞOFÖRÜ		23	0,0%	4,3%
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ		22	0,0%	4,2%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)		20	0,0%	3,9%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)		18	0,0%	3,5%
ÇAY ÜRETİM VE İŞLEME /ÇAY TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ		16	0,0%	3,1%
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ		15	0,0%	2,9%
AŞÇI	2	3	4,5%	0,6%
ÖN MUHASEBECİ	1	7	2,3%	1,4%
PAZARLAMACI		11	0,0%	2,2%
OTOBÜS MUAVİNİ		10	0,0%	2,0%
REYON GÖREVLİSİ	5	1	11,3%	0,2%
AŞÇI YARDIMCISI	2	2	4,5%	0,4%
KOMİ (GARSON YARDIMCISI)		9	0,0%	1,8%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ		8	0,0%	1,6%
MUHASEBECİ	2	3	4,5%	0,6%
GENEL TOPLAM	45	520	100,0%	100,0%

KAYNAK: RİZE İPTA

Beden İşçisi (genel)mesleğinde erkeklerin, Satış Danışmanı mesleğinde ise kadınların, seyahat servis elemanında da erkeklerin daha çok tercih edildiği görülmektedir. İcra edilen mesleğe göre cinsiyet tercihinin mümkün olduğu gözükmektedir.

Fakat genel olarak ilimizin kadınların istihdamına henüz çok sıcak bakmadığı da istatistiklerden belli olmaktadır. Kadınların çalışma hayatına özendirilmesi ve kadın istihdamının desteklenmesi için kreş vb. imkânların da geniş ölçüde sunuluyor olması gerekmektedir.

Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı

Tablo 23:Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı

	Bilgisayar kullanımı	Fazla Mesaiye Kalabilme	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Ahlakına Sahip Olma	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Seyahat Edebilme Esnekliği	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Genel Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	0,0%	1,5%	58,6%	0,7%	8,9%	38,6%	1,5%	0,7%	0,0%	0,0%	42,1%	0,0%	34,8%	100%
SATIŞ DANIŞMANI	9,5%	63,5%	71,4%	71,5%	81,0%	93,7%	69,9%	79,4%	65,1%	6,4%	73,1%	1,6%	82,6%	100%
SEYAHAT SERVİS ELEMANI (HOST/HOSTES/OTOBÜS-TREN)	20,0%	0,0%	20,0%	20,0%	100,0%	20,0%	0,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	0,0%	100%	100%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	0,0%	43,5%	69,7%	52,2%	81,3%	69,7%	52,2%	52,2%	43,5%	58,0%	26,2%	5,8%	91,3%	100%
İMAL İŞÇİSİ	0,0%	0,0%	60,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	39,4%	100%
KAMYONET ŞOFÖRÜ	0,0%	0,0%	90,2%	0,0%	0,0%	9,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	100%
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	0,0%	4,7%	14,1%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	14,1%	0,0%	9,4%	0,0%	90,6%	100%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%	100%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	0,0%	11,2%	88,9%	5,5%	5,5%	88,9%	5,5%	0,0%	0,0%	5,5%	16,7%	0,0%	88,8%	100%
ÇAY ÜRETİM VE İŞLEME / ÇAY TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ	0,0%	0,0%	100%	0,0%	93,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	0,0%	36,8%	70,6%	0,0%	0,0%	51,5%	14,7%	36,8%	51,5%	0,0%	51,5%	0,0%	51,5%	100%
AŞÇI	0,0%	42,9%	78,6%	14,3%	57,3%	64,4%	7,1%	42,9%	7,1%	50,1%	57,3%	0,0%	71,5%	100%
ÖN MUHASEBECİ	45,8%	7,6%	31,2%	61,8%	30,6%	77,1%	0,0%	7,6%	0,0%	15,3%	30,6%	0,0%	61,1%	100%
PAZARLAMACI	38,7%	7,7%	54,0%	46,4%	38,7%	54,0%	23,4%	54,0%	38,7%	38,7%	38,7%	0,0%	84,7%	100%
OTOBÜS MUAVİNİ	0,0%	100%	0,0%	0,0%	100%	100%	0,0%	0,0%	100%	0,0%	100%	0,0%	100%	100%

KAYNAK: RİZE İPTA

Birçok meslekte gerekli nitelikler işverenlerimize sorulmuş ve alınan cevaplar yukarıdaki tabloda olduğu gibi nicel verilere dönüştürülmüştür. Birçok meslekte Bilgisayar Kullanımı becerisi talep edilmemiştir. Birçok meslek grubunda ise fazla mesaiye kalabilmek niteliği istenmiştir. Hesap Yapabilme ve (Analitik Düşünce) yeteneği ise 8 meslekte talep edilmiş 7 meslekte gerek görülmemiştir. İletişim ve İfade yeteneği ise daha çok insanlarla yüz yüze iletişim kurmak zorunda olunan mesleklerde talep edilmiştir. İş Ahlakına sahip olma becerisi 3 meslekte talep edilmemiş olup, diğer 12 meslekte talep edilmiştir. Proje tabanlı çalışma becerisi ise 7 meslekte talep edilmiştir. Seyahat edebilme esnekliği otobüs muavini ve ağır kamyon şoförü mesleklerinde kesinlikle talep edilmiştir. Yabancı dil kullanma becerisi sadece satış danışmanı mesleğinde ve cüzi bir oranda talep edilmiştir. Yeterli Mesleki/Teknik Beceri bilgi ve tecrübeye sahip olmak özelliği ise bütün mesleklerde talep edilmiştir. Bu da bizlere tecrübesiz veya niteliksiz elemanların işgücü piyasasına dâhil edilmesinin ne kadar zor olduğunu ifade etmektedir.

Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Tablo 24:Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı

MESLEKLER	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	94,0%	0,0%	25,2%	0,0%	0,0%	100,0%
SATIŞ DANIŞMANI	93,7%	7,9%	28,5%	6,4%	3,2%	100,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	91,3%	5,8%	20,3%	2,9%	0,0%	100,0%
İMAL İŞÇİSİ	60,6%	0,0%	39,4%	0,0%	0,0%	100,0%
KAMYONET ŞOFÖRÜ	9,8%	0,0%	90,2%	0,0%	0,0%	100,0%
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	90,6%	0,0%	14,1%	0,0%	0,0%	100,0%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	22,3%	61,0%	77,7%	0,0%	0,0%	100,0%
ÇAY ÜRETİM VE İŞLEME / ÇAY TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ	93,8%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	85,3%	0,0%	48,5%	0,0%	0,0%	100,0%
AŞÇI	85,7%	0,0%	28,5%	0,0%	0,0%	100,0%
ÖN MUHASEBECİ	92,4%	0,0%	38,2%	0,0%	0,0%	100,0%
PAZARLAMACI	54,0%	0,0%	69,0%	0,0%	0,0%	100,0%
REYON GÖREVLİSİ	40,0%	10,0%	60,0%	0,0%	0,0%	100,0%
AŞÇI YARDIMCISI	88,9%	11,1%	22,2%	11,1%	0,0%	100,0%
KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	66,7%	44,5%	44,5%	11,1%	0,0%	100,0%
MUHASEBECİ	50,0%	0,0%	75,0%	12,5%	0,0%	100,0%
TIR-ÇEKİCİ ŞOFÖRÜ	37,5%	0,0%	75,0%	0,0%	0,0%	100,0%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	62,5%	0,0%	62,5%	0,0%	0,0%	100,0%
MOBİLYA MONTAJ İŞÇİSİ	57,6%	0,0%	57,8%	0,0%	0,0%	100,0%
KURYE	71,4%	28,6%	28,6%	0,0%	0,0%	100,0%

KAYNAK: RİZE İPTA

İlimizdeki işverenlerimizin işgücü talebini karşılamak amacıyla kullandıkları arama kanalları yukarıda tablo halinde sunulmuştur. İstatistiklerden de görüldüğü üzere işverenlerimiz yoğun şekilde İŞKUR'u arama kanalı olarak kullanmaktadır. Ardından ise en fazla kullanılan arama kanalı akraba, eş – dost arama kanalının kullanıldığı görülmektedir. Diğer arama kanallarının kullanım oranı çok az olarak gözlemlenmektedir.

Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

Grafik 9:Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

KAYNAK: RİZE İPTA

Açık iş durumları incelendiğinde daha çok vasıf gerektirmeyen mesleklerin ön planda olduğunu belirtmiştik ve buna paralel olarak açık işlerde istenilen eğitim durumlarında lise altı ve fark etmez seçenekleri %64,8 oranında büyük bir oranı kapsamaktadır. İşverenlerimizin %22,4 oranında ise genel lise mezunları, %5,3 oranında Meslek lisesi mezunları, %3,5 oranında Meslek yüksek okulu mezunları, %2,9 oranında ise lisans düzeyi eğitim alan kişiler tercih edilmektedir. Eğitim seviyesi yükseldikçe açık işlerde talep edilme oranı azalmaktadır. Fakat en hızlı iş bulan kişiler ise lise ve üzeri eğitimlilerdir. Hatta işsizlik ödeneği almaya hak kazananlar tablosu incelendiğinde de işini en az kaybeden kişiler eğitim düzeyi yüksek insanlardır.

Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

Grafik 10:Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

KAYNAK: RİZE İPTA

İşgücü piyasasında kadınların en çok tercih edildiği eğitim düzeyi genel lise mezunları, MYO mezunları ve lisans düzeyi mezunlardır. Diğer eğitim seviyelerinde daha çok erkek elemanlar tercih edilmektedir.

Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

Tablo 25:Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı

	İhracat yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat yapan Firmaların Açık İş Dağılımı	Rize Geneli Açık İş Sayısı	Rize Geneli Açık İş Oranı
Lise altı	30	17,1%	71	9,4%
Genel lise	97	54,4%	169	22,4%
Meslek lisesi	1	0,6%	40	5,3%
Meslek Yüksekokulu	3	1,7%	26	3,5%
Lisans	4	2,3%	22	2,9%
Farketmez	41	22,9%	418	55,4%

KAYNAK: RİZE İPTA

İhracat yapan firmaların en çok genel lise düzeyinde eğitimli kişileri açık işlerinde talep etmektedirler. Bu veriler değerlendirildiğinde, bütün işverenlerden elde edilen eğitim duruma göre açık iş oranları ile büyük bir benzerlik göstermektedir. Yani ihracat yapan firmalarla genel işletmelerin açık işlerindeki eğitim düzeyi talepleri benzerdir.

Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Tablo 26:Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı

	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Lise altı	75,6%	0,0%	25,8%	0,0%	0,0%
Genel lise	41,1%	6,0%	78,0%	3,0%	1,2%
Meslek lisesi	92,4%	2,5%	27,7%	0,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	76,9%	0,0%	65,0%	0,0%	0,0%
Lisans	36,8%	19,7%	62,0%	4,5%	0,0%
Farketmez	77,8%	5,1%	46,7%	0,7%	0,0%
GENEL TOPLAM	68,5%	4,9%	52,4%	1,2%	0,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

İnternet ve sosyal medya üzerinden talep edilen açık işlerde en çok lisans mezunu istenmiştir. Özel istihdam bürolarından ise genel lise eğitim düzeyinden işgücü talep edilmiştir. Gazete-ilan vb. arama kanallarında da en çok lisans düzeyinde eleman talebi yapılmıştır. İşkur ve akraba-eş dost arama kanallarında neredeyse bütün eğitim düzeyleri yoğun şekilde talep edilmektedir.

Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

Grafik 11:Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

KAYNAK: RİZE İPTA

"Yeterli Mesleki/Teknik bilgi ve tecrübe" becerisi en çok talep edilen beceri olmakla birlikte ardından "fiziki ve bedensel yeterlilik" ikinci sırayı almaktadır. Üçüncü olarak da İş ahlakına sahip olma becerisi/Niteliği işverenler tarafından en çok talep edilen becerilerdir. En az talep edilen beceriler ise Yabancı Dil ve ardından da Bilgisayar kullanımı olmuştur. Yani düşünüldüğünün aksine bilgisayar ve yabancı dil kullanımı Rize ili işgücü piyasasında çok elzem nitelikler olmamıştır.

Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

Grafik 12:Beceriler Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı

KAYNAK: RİZE İPTA

Grafikte görüldüğü üzere talep edilen niteliklerin oranları cinsiyete göre sınıflandığında da yüksek oranlı çıkmıştır. Ve erkeklerde ve kadınlarda istenilen niteliklerde çok fazla farklılık olmamakla birlikte her nitelikte cinsiyet grubuna göre değişiklikler fark edilmektedir.

Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı

Tablo 27:Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı

	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Farketmez	Genel Toplam
Bilgisayar kullanımı	0,0%	1,4%	18,0%	7,6%	7,7%	48,1%	0,0%	6,3%
Fazla Mesaiye Kalabilme	0,0%	30,2%	3,3%	10,1%	19,2%	4,6%	18,2%	15,0%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	100,0%	65,7%	35,7%	33,6%	38,2%	18,2%	68,1%	56,6%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	0,0%	11,4%	18,1%	21,1%	31,0%	27,4%	18,0%	18,1%
İletişim ve İfade Yeteneği	0,0%	52,9%	46,2%	28,6%	23,1%	38,6%	26,2%	33,3%
İş Ahlakına Sahip Olma	100,0%	70,1%	38,2%	41,2%	65,0%	81,7%	56,3%	53,5%
Proje Tabanlı Çalışma	0,0%	15,7%	3,6%	13,5%	15,6%	13,7%	18,3%	14,1%
Satış ve Pazarlama Becerisi	0,0%	15,8%	19,5%	7,6%	7,7%	6,8%	15,6%	15,4%
Seyahat Edebilme Esnekliği	0,0%	14,4%	14,1%	13,5%	0,0%	0,0%	15,6%	13,9%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	0,0%	28,7%	15,6%	7,5%	7,7%	29,6%	9,2%	12,8%
Takım Çalışması	0,0%	64,4%	20,7%	23,6%	26,9%	22,8%	28,9%	29,5%
Yabancı Dil	0,0%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	4,5%	0,5%	0,5%
Yeterli Mesleki / Teknik Bilgi ve Tecrübe	0,0%	71,6%	82,6%	77,4%	42,4%	62,0%	57,7%	64,9%

KAYNAK: RİZE İPTA

Eğitim durumunun becerilere göre dağılımı her eğitim düzeyinde yer alan becerilerdeki açık iş sayısını eğitim düzeyinin toplam açık iş sayısına bölümüyle oranlar bulunur. Eğitim durumu yükseldikçe fiziksel yeterlilik ve fazla mesai gibi çalışanın feragat etmesini gerektiren özelliklerde daha az talep edilmektedir.

İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

Tablo 28:İhracat Yapan Firmalarda Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı

Beceriler	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat Yapan Firmaların Açık İş Oranı	Toplam Açık İş Sayısı	Beceri Dağılımı
Bilgisayar kullanımı	7	4,0%	47	6,3%
Fazla Mesaiye Kalabilme	12	6,9%	113	15,0%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	84	47,4%	428	56,6%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	11	6,3%	137	18,1%
İletişim ve İfade Yeteneği	55	30,9%	252	33,3%
İş Ahlakına Sahip Olma	47	26,3%	405	53,5%
Proje Tabanlı Çalışma	7	4,0%	106	14,1%
Satış ve Pazarlama Becerisi	13	7,5%	116	15,4%
Seyahat Edebilme Esnekliği	1	0,6%	105	13,9%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	15	8,6%	97	12,8%
Takım Çalışması	31	17,6%	223	29,5%
Yabancı Dil	1	0,6%	4	0,5%
Yeterli Mesleki / Teknik Bilgi ve Tecrübe	144	80,7%	490	64,9%
GENEL TOPLAM	178	100%	756	100%

KAYNAK: RİZE İPTA

İhracat yapan firmalarda en çok yeterli mesleki / Teknik bilgi ve tecrübe istemektedirler. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi aranmaktadır. Üçüncü istenen ise iletişim ve ifade yeteneğidir. Genel açık iş taleplerinde ise iş ahlakına sahip olma becerisi üçüncü sırayı almakta ve iletişim ve ifade yeteneğiyle yer değiştirmektedir. Bu gözlemimiz ise bizlere işletmelerde istenilen nitelikler arasında farklılıklar oluşabileceğini ifade etmektedir.

Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı

Grafik 13:Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı

KAYNAK: RİZE İPTA

İlimizde en çok tercih edilen arama kanalı olarak %68,5 oranıyla Rize Çalışma ve İş Kurumudur. Hemen ardından takip eden arama kanalı ise akraba- eş dost'tur. Bu ikinci arama kanalı ise ilimizdeki akraba ilişkilerinin yoğun olmasından kaynaklanmaktadır.

Açık İşlerin Arama Kanalına Göre Dağılımı

Tablo 29:Açık İşlerin Arama Kanalına Göre Dağılımı

Arama Kanalı	Yabancı Ortaklığı Olan Firmalar	İhracat Yapan Firmalar	Toplam Açık Is Sayısı
İŞKUR aracılığıyla	67,1%	40,5%	68,5%
Akraba-Eş Dost	67,1%	66,4%	52,4%
Gazete-İlan vb	0,0%	2,3%	4,9%
İnternet-Sosyal Medya	32,9%	0,6%	1,2%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

Diğer verilerimizden ziyade, arama kanallarında internet-sosyal medyayı en çok kullanan firmalarımız yabancı ortaklığı olan firmalardır.

İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanalının Dağılımı

Tablo 30:İşyeri Büyüklüğüne Göre Arama Kanalının Dağılımı

	1-9	10-49	50-249	250+	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	57,6%	70,1%	68,8%	67,9%	67,7%
Gazete-İlan vb	7,5%	4,0%	16,1%	32,3%	6,0%
Akraba-Eş Dost	72,2%	62,5%	38,0%	0,0%	61,4%
İnternet-Sosyal Medya	3,0%	2,3%	0,0%	32,1%	2,7%
Özel İstihdam Büroları	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%

KAYNAK: RİZE İPTA

İşyeri büyüklüğü değiştikçe arama kanallarının yüzdelerinde ufak tefek oynamalar meydana gelmektedir. Bu durum bizlere firma büyüklüğünün arama kanallarını değiştirebileceğini ifade etmektedir.

Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı

Tablo 31:Teşvikten Yararlanan İşyerlerinin Arama Kanalına Göre Dağılımı

	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	70%	63,7%	67,7%
Gazete-İlan vb	3,6%	10,3%	6%
Akraba-Eş Dost	60,7%	62,5%	61,4%
İnternet-Sosyal Medya	3,5%	1,5%	2,7%
Özel İstihdam Büroları	0%	1,5%	0,6%
Genel Toplam	100%	100%	100%

KAYNAK: RİZE İPTA

Teşvikten yararlanan işyerlerinde arama kanalı olarak en çok %70'lik oranla işkur kanalının kullanıldığı araştırmalar neticesinde görülmüştür

İşkur Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Tablo 32:İşkur Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Arama Kanalları	Evet	Hayır	Genel Toplam	Evet	Hayır	Genel Toplam
İŞKUR aracılığıyla	456	62	518	85,3%	28,1%	68,5%
Gazete-İlan vb	30	7	37	5,6%	3,2%	4,9%
Akraba-Eş Dost	183	213	396	34,3%	96,2%	52,4%
İnternet-Sosyal Medya	9	0	9	1,7%	0,0%	1,2%
Özel İstihdam Büroları	2	0	2	0,4%	0,0%	0,3%
GENEL TOPLAM	534	222	756	100%	100%	100%

KAYNAK: RİZE İPTA

Tablomuzda işverenlerimizin, İŞKUR'dan yararlanıp yararlanmadıklarına dair sorulan sorulara verdikleri cevaplar üzerinden yapılan değerlendirme de İŞKUR'dan yararlananlar evet yararlanmayanlar hayır cevabını vermiştir. Bu cevaplar üzerinden 534 firmanın İŞKUR'dan faydalandığı ve 222 firmanın faydalanmadığı tespit edilmiştir.

İŞKUR HİZMETLERİNDEN YARARLANAN VE AÇIK İŞ TALEBİ VEREN İŞYERLERİNİN ARAMA KANALLARINA GÖRE AÇIK İŞ DAĞILIMI

Hem İşkur hizmetlerinden faydalanmakta olan hem de açık iş veren işyerlerinin taleplerini yoğun şekilde işkur üzerinden karşıladıklarını ifade edebiliriz. Akraba – eş dost arama kanalının da tercih edilen bir yöntem olduğu ilimiz açısından göze çarpmaktadır.

İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı

Tablo 33:İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Oranı

İşyeri büyüklüğü	Toplam açık iş sayısı	Toplam çalışan sayısı	Açık iş oranı	Açık iş veren işyeri sayısı	Toplam işyeri sayısı	Açık iş verme oranı
1-9	158	970	16,3%	34	200	17,0%
10-49	502	9499	5,3%	134	486	27,6%
50-249	69	7255	1,0%	14	66	20,5%
250+	26	2873	0,9%	3	8	38,2%
Genel Toplam	756	20598	3,7%	185	761	24,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

Bu tabloda açık iş oranı ile açık iş verme oranı farklı ifadelerdir. Açık iş verme oranında sektördeki diğer işletmelerin de etkisiyle hesaplanmaktadır.

İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

Tablo 34:İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı

İşyerinin Yaşı	Acık İş İşveren Sayısı	Toplam İşveren Sayısı	Açık İş Verme Oranı
0-4	36	160	22,5%
5-9	51	181	28,4%
10-14	21	114	18,2%
15-19	31	98	31,1%
20-24	14	84	17,2%
25+	32	124	25,7%
Genel Toplam	185	761	24,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

İşyerleri arasında 5-9 yaş arası işletmeler en fazla açık işi bulunan işletmelerdir. Ardından ise 0-4 yaş arası olan işletmeler gelmektedir. Fakat açık iş verme oranı incelendiğinde ise durum biraz daha değişmektedir. 15-19 yaş aralığındaki işletmeler en fazla açık işi olan firmalardır. 5-9 yaş arasındaki firmalar açık iş verme oranında ikinci sıradadırlar. Açık iş verme oranı, verilen açık işlerin o aralıktaki toplam işyeri sayısına bölümüyle bulunmaktadır.

İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı

Tablo 35:İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Oranı

İşyerinin Yaşı	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
0-4	117	3916	2,9%
5-9	188	5655	3,2%
10-14	132	2921	4,3%
15-19	91	2750	3,2%
20-24	112	2498	4,3%
25+	116	2857	3,9%
GENEL TOPLAM	756	20598	3,5%

KAYNAK: RİZE İPTA

Kreş İmkânı Olan İşyerlerinin Açık İşlerinin Cinsiyet Dağılımı

İlimizde daha çok erkek çalışanların olması nedeniyle ve kadınların işgücü piyasasına girişinin düşük olması nedeniyle işyerlerinde kreş imkanı yoktur. Veriler anlamsızlaştığı için tablo veya grafik kullanılmamıştır.

Servis Ve Açık İş Olan İşyerlerinin Açık İş Dağılımı

İlimiz coğrafi olarak küçük bir il olduğundan ulaşım fazlaca bir problem teşkil etmemektedir. Ve bir çok işyeri il merkezindedir ve bu sayede insan kaynaklarına yakın bulunmaktadır. Bu nedenle işyerlerinin çoğunun servis imkanı yoktur. Veriler anlamsızlaştığı için tablo veya grafik kullanılmamıştır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Analiz Çalışması (İPA) kapsamındaki işletmelere 2014 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu bilgi gerçekten de önemli bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında bulmada güçlük çektikleri meslekler bize işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır. Bu mesleklerin, meslek gruplarına ve sektörlere göre dağılımı ve teminde güçlük çekilme nedenlerine değinen bir bölüm oluşturulacaktır.

Tablo 36: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2014*)

İl-Türkiye Karşılaştırması	Rize		Türkiye	
Sektör	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	0,1%	3.295	1,2%
İmalat	397	29,1%	111.361	39,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%	384	0,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	377	0,1%
İnşaat	232	17,0%	34.347	12,1%
Toptan ve perakende ticaret	323	23,7%	48.979	17,3%
Ulaştırma ve depolama	209	15,3%	9.957	3,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	92	6,7%	21.918	7,8%
Bilgi ve iletişim	21	1,5%	3.631	1,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	0,1%	1.305	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	1.452	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	18	1,3%	8.630	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	17	1,3%	18.839	6,7%
Eğitim	17	1,2%	4.027	1,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25	1,8%	7.960	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	0,1%	833	0,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	7	0,5%	5.408	1,9%
Genel Toplam	1.362	100,0%	282.704	100,0%

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörlere göre temininde güçlük dağılımında en yüksek oran %29,1 ile İmalat ve %23,7 ile Toptan ve perakende ticaret sektörleridir. Bu iki sektörde bu oranın yüksek çıkmasının temel nedeni, bu sektörlerde, hizmet veren işyeri sayısının çok olması ve işverenlerin eleman taleplerinin yüksek düzeyde seyretmesidir. Talep fazla olunca piyasada yetişmiş işgücü temini zorlaşmaktadır.

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

Rize il geneli 2013 ve 2014 yılı için temininde güçlük çekilen kişi sayısının dağılımına sektörler açısından bakıldığında sıralamada farklılıklar mevcuttur. 2013 yılında sektörlere göre teminde güçlük çekilen meslekler sıralaması toptan ve perakende ticaret sektörü, imalat ve inşaat sektörü olarak devam etmektedir. 2014 yılında ise imalat sektörü eleman temininde güçlük çeken sektörlerde başı çekerken, toptan ve perakende ticaret sektörü ile inşaat sektörü sırasıyla takip etmektedir.

Tablo 37: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı				
Rize Geçen Yıl ile Karşılaştırma	2013		2014	
Sektör	Eleman Sayısı	Oran	Eleman Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	0,6%	2	0,10%
İmalat	269	25,2%	397	29,10%
İnşaat	153	14,4%	232	17,00%
Toptan ve perakende ticaret	319	29,9%	323	23,70%
Ulaştırma ve depolama	114	10,7%	209	15,30%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	90	8,4%	92	6,70%
Bilgi ve iletişim	12	1,1%	21	1,50%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	0,3%	2	0,10%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12	1,1%	18	1,30%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	33	3,1%	17	1,30%
Eğitim	21	2,0%	17	1,20%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20	1,9%	25	1,80%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	0,2%	2	0,10%
Diğer hizmet faaliyetleri	12	1,1%	7	0,50%
Genel Toplam	1066	100,0%	1.362	100,00%

KAYNAK: RİZE İPTA

TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları

Temininde güçlük çekilen meslek gruplarına bakıldığında %62,8'i nitelik gerektirmektedir. Bu nitelik gerektiren mesleklerin başında %16,3'ünü sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar gelmektedir. Çok yakın bir oranla bunu hizmet ve satış elemanları meslek grubu takip etmektedirler.

Meslek gruplarının, açık iş ile temininde güçlük dağılımlarını karşılaştırırsak, hizmet ve satış elemanları meslek grubunda, %14,4 ile temininde güçlük çekilmesine rağmen açık iş dağılımı %29,3'tir.

Tablo 38:TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları (2014*)

TGÇM Eleman Açık İş Meslek Gruplarına Dağılımı				
RİZE	TGÇM Eleman Sayısı	TGÇM Eleman %	Açık İş Eleman Sayısı	Açık İş %
Meslek Grupları				
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	26	1,9%	32	4,3%
Hizmet ve satış elemanları	196	14,4%	221	29,3%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	507	37,2%	181	23,9%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0	0,0%	2	0,3%
Profesyonel meslek mensupları	111	8,1%	33	4,3%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	223	16,3%	87	11,5%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	131	9,6%	56	7,4%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	166	12,2%	142	18,7%
Yöneticiler	4	0,3%	2	0,3%
Genel Toplam	1.362	100,0%	756	100,0%

KAYNAK: RİZE İPTA

Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları

Sektörlere göre temininde güçlük dağılımında en yüksek oran %100 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü ve %90,9 İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir. Bu iki sektörde bu oranın yüksek çıkmasının temel nedeni, bu sektörde, hizmet veren işyeri sayısının az olması ve işverenlerin eleman temininde güçlük çekmesidir.

Tablo 39: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları (2014*)

RİZE			
Sektörler	İşveren Sayısı	TGÇM İşveren Sayısı	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	2	40,0%
İmalat	144	86	59,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2		0,0%
İnşaat	155	56	36,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	229	140	61,3%
Ulaştırma ve depolama	57	29	50,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	51	36	70,0%
Bilgi ve iletişim	9	6	66,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	2	37,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	21	11	50,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	33	11	34,4%
Eğitim	22	8	38,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12	11	90,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	1	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	16	4	25,0%
Genel Toplam	761	402	52,9%

KAYNAK: RİZE İPTA

Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları

Rize il genelinde yapılan işgücü piyasası araştırma sonucunda, temininde güçlük çekilen mesleklerden en fazla olan ilk 8 meslek aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerde en dikkat çeken, açık işlerde de olduğu gibi nitelik gerektirmeyen mesleklerdir. Nitelik gerektirmeyen mesleklerin yoğun bir talep görmesi yaz sezonunda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanmaktadır. İlimizde çay fabrikalarının yoğun bir şekilde bulunması ve bu sektörde emek yoğun bir şekilde çalışılması insan kaynağına ve bilahare vasıfsız işgücüne yoğun bir ihtiyaç duyulmaktadır. Fakat iş arayan kimseler ise bu tip işlerin kısa vadeli istihdam oluşturması dolayısıyla bu tip çalışma olanaklarına rağbet etmemektedirler ve bu nedenle de nitelik gerektirmeyen mesleklerin temininde güçlük yaşanmaktadır.

Tablo 40: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları

RİZE		
Sektörler	Eleman Sayısı	ORAN
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	26	1,9%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	196	14,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	507	37,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI		0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	111	8,1%
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	223	16,3%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	131	9,6%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	166	12,2%
YÖNETİCİLER	4	0,3%
Genel Toplam	1362	100,0%

KAYNAK: RİZE İPTA

Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranları

Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda eleman temininde güçlük çekilmemektedir, %8,6'lık bir oranla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda eleman temininde güçlük çekilmektedir. Kendi içinde değerlendirdiğimizde de toplam çalışan sayısına oranla büyük oranda eleman sıkıntısı yaşanmaktadır. En az eleman temininde güçlük çekilen meslek grubu da %0,9 oranıyla yöneticilerdir. Bu meslek grubunda ise, yönetici kadroları ile sermaye sahipleri genellikle aynı kişi olmaktadır. Yani güncel işletme yaklaşımları ile bağdaşmamaktadır. Bu sebeple yöneticiler meslek grubunda eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Tablo 41: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Toplam Çalışan Sayısına oranları

Sektörler	Toplam Çalışan Sayısı	Eleman Sayısı	ORAN
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	1290	26	2,0%
Hizmet ve satış elemanları	3102	196	6,3%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	6336	507	8,0%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	7		0,0%
Profesyonel meslek mensupları	1567	111	7,1%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2608	223	8,6%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	2382	131	5,5%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	2865	166	5,8%
Yöneticiler	441	4	0,9%
Genel Toplam	20598	1362	6,6%

KAYNAK: RİZE İPTA

Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının Geçen Yıl İle Karşılaştırılması

Rize ili geneli 2013 ve 2014 yılı için temininde güçlük çekilen kişi sayısının dağılımına meslekler açısından bakıldığında ilk sıradaki haricinde farklılıklar mevcuttur. Rize ilinde 2013yılında mesleklere göre teminde güçlük çekilen meslekler sıralaması makineci (dikiş) , garson (servis elemanı), satış danışmanı olarak devam etmektedir. Rize ilinde 2014 yılında mesleklere göre ise Makineci (Dikiş) , Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı) sırasıyla takip etmektedir.

Tablo 42: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımının Geçen Yıl İle Karşılaştırılması

	Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımı			
	TÜRKİYE	2014		2013
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	MAKİNECİ (DİKİŞ)	5,7%	Makineci (Dikiş)	6,9%
2	GARSON (SERVİS ELEMANI)	3,3%	Güvenlik Görevlisi	2,8%
3	SATIŞ DANIŞMANI	2,6%	Garson (Servis Elemanı)	2,3%
4	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2,5%	Beden İşçisi (Genel)	1,9%
5	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	2,0%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
6	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	1,8%	Satış Danışmanı	1,4%
7	AŞÇI	1,2%	Ortacı	1,4%
8	PAZARLAMACI	1,2%	Temizlik Görevlisi	1,3%
9	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1,2%	Pazarlamacı	1,3%
10	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,1%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%
11	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	1,1%	Aşçı	1,1%
12	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	1,1%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,0%
13	KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	1,0%	Şoför-Yük Taşıma	1,0%
14	HEMŞİRE	0,9%	Sıvacı	0,9%
15	MUHASEBECİ	0,9%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%
16	ELEKTRİKÇİ (GENEL)	0,9%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%
17	MERMER İŞÇİSİ	0,9%	Ütücü	0,9%
18	BULAŞIKÇI (STEVARD)	0,8%	Hemşire	0,8%
19	CNC TORNA TEZGÂHI OPERATÖRÜ	0,8%	Muhasebeci	0,8%
20	ÜTÜCÜ	0,7%	Komi (Garson Yardımcısı)	0,8%

KAYNAK: RİZE İPTA

Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları

Tablo 43: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları

RİZE			
	TGCM işveren Sayısı		
	Evet	Genel Toplam	Karşılama Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	4	14	29,6%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	26	80	32,8%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	23	53	43,3%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	20	54	37,1%
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	36	100	36,3%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	22	56	39,7%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	19	44	42,6%
YÖNETİCİLER	0	2	8,3%
Genel Toplam	150	402	37,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

Rize ili işgücü piyasası analiz çalışmasında 402 işyerimiz birtakım mesleklerin temininde güçlük çektiğini ifade etmiş olup, 150 tanesi ise bunları karşılayabildiğini ifade etmiştir. Oransal olarak incelediğimizde ise %37,3 gibi genel bir oran göze çarpmaktadır. Büyük oranda eleman temininde güçlük yaşandığı ve neredeyse her 3 işyerinden 2'sinin eleman temininde güçlük çektiği anlamını çıkarabiliriz. Yine daha önceki başlıklarımızda bahsettiğimiz üzere en az temininde güçlük çekilen meslek grubu ise yöneticiler meslek grubudur.

TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılım Oranları

Bu tablomuzda yer alan veriler Türkiye genelinde elde edilen verilerin harmanlanması ile oluşturulmuştur. İşgücü piyasası çalışmaları esnasında işverenlerimize yönelttiğimiz sorulara verilen cevaplara göre düzenlenmiş olup, başlıklar aşağıdaki gibidir.

- Bu meslekte işe başvuru yapılmaması
- Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması
- Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması
- Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi
- Önerilen ücretin az bulunması
- Vardiyalı çalışma olması
- İşyerine ulaşım zorluğu
- Çalışma sürelerinin uzun olması

Başlıkları ile sorular yöneltilmiş olup, belirttikleri mesleklere neden müracaat edilmediğinin gerekçeleri araştırılmıştır. Bu araştırmada talep cephesinin bilgisi alınmış olup, arz cephesi adına bilgi sunulmamıştır. Aynı şekilde işgücünü teşkil eden bireylerin de görüşleri incelenebilir.

Tablo 44: TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılım Oranları

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu	Genel Toplam
MAKİNECİ (DİKİŞ)	53%	74%	62%	20%	20%	5%	6%	8%	100%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	39%	69%	62%	24%	22%	9%	9%	11%	100%
SATIŞ DANIŞMANI	41%	74%	60%	25%	23%	7%	2%	16%	100%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	49%	38%	27%	39%	30%	27%	12%	11%	100%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	41%	51%	39%	40%	68%	26%	22%	6%	100%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	43%	79%	68%	17%	23%	4%	5%	3%	100%
AŞÇI	37%	82%	64%	17%	17%	5%	7%	8%	100%
PAZARLAMACI	29%	87%	71%	18%	12%	2%	4%	3%	100%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	42%	41%	34%	36%	39%	13%	21%	7%	100%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	30%	69%	57%	31%	27%	4%	9%	16%	100%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	38%	79%	68%	27%	24%	6%	5%	3%	100%
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	51%	78%	31%	31%	30%	18%	9%	5%	100%
KOMİ (GARSON YARDIMCISI)	49%	56%	49%	17%	24%	13%	11%	12%	100%
HEMŞİRE	62%	47%	36%	6%	11%	4%	3%	2%	100%
MUHASEBECİ	19%	84%	70%	13%	18%	3%	10%	7%	100%
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	23%	86%	76%	18%	17%	4%	4%	3%	100%
MERMER İŞÇİSİ	56%	59%	50%	37%	21%	5%	6%	3%	100%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	50%	46%	43%	21%	40%	31%	13%	9%	100%
CNC TORNA TEZGÂHI OPERATÖRÜ	44%	84%	71%	13%	29%	7%	11%	2%	100%
ÜTÜCÜ	69%	60%	59%	26%	18%	0%	2%	4%	100%

KAYNAK: RİZE İPTA

TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları

Rize il geneli için işverenlerin yüzde 63,9 ’i eleman temininde güçlük çekilme nedeni olarak “Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması”, yüzde 50,2’sı “yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamamasını”, yüzde 35,1’i “Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ”, yüzde 30,7’ si “Bu meslekte işe başvuru yapılmaması” ve yüzde 19,1’i “önerilen ücretin yeterli bulunamamasını” göstermiştir. Bu temininde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde, önerilen ücretin az bulunması, çalışma sürelerinin uzunluğu gibi işverenin kendi çabasıyla çözebileceği nedenlerin daha az tercih edildiği görülmüştür. Daha çok işverenlerin, işgücüne atfedilmiş nedenleri ağırlıkla seçmiş olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 45:TGÇM İşyerlerinde TGÇ Nedeni Dağılımı

TGÇ Nedenleri	TGÇM işveren Sayısı	ORAN
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	870	63,90%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	683	50,20%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	478	35,10%
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	418	30,70%
Önerilen ücretin az bulunması	260	19,10%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	158	11,60%
İşyerine ulaşım zorluğu	95	7,00%
Vardiyalı çalışma olması	90	6,60%
Genel Toplam	**1362**	**100,0%**

KAYNAK: RİZE İPTA

TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları Türkiye Karşılaştırması (2014*)

Türkiye ve Rize il geneline dair veriler karşılaştırıldığında, mesleklerin temininde güçlük çekilme neden sıralamaları ilk iki sıra benzerdir. Rize iline ve Türkiye geneline bakıldığında ildeki işgücü piyasası araştırmasına katılan 10 ve üzeri çalışanı olan işyerleri için "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" en önemli neden iken sonrasında "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" nedeniyle karşılaşılmaktadır.

Tablo 46:TGÇ Nedenleri Oransal Dağılımı İl-Türkiye Karşılaştırılması

TGÇ Nedenleri	Türkiye	Rize
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	37,5%	30,7%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	73,9%	63,9%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	60,3%	50,2%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	17,5%	35,1%
Önerilen ücretin az bulunması	18,8%	19,1%
Vardiyalı çalışma olması	5,5%	6,6%
İşyerine ulaşım zorluğu	6,3%	7,0%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	5,5%	11,6%

KAYNAK: RİZE İPTA

Grafik 14:TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları (Rize)

KAYNAK: RİZE İPTA

Grafik 15:TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması

KAYNAK: RİZE İPTA

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Bu bölümdeki analizlerimiz, işgücü piyasası analiz çalışmalarımızda görüşme sağlayabildiğimiz firmalardan edinilen bilgiler üzerinden derlenmiştir.

Rize ilinde istihdam beklentileri incelenmiş olduğunda genel olarak pozitif yönlü bir hareket göze çarpmaktadır. İdari ve destek hizmeti faaliyetleri sektöründe %17,7 oranıyla en çok net istihdam artışı bekleyen sektör olmuştur, %10,1 oranıyla inşaat ve %10,0 oranıyla ise toptan ve perakende ticaret

sektörü en fazla net istihdam değişimi beklemektedir. Üç sektörde ise artış veya azalış beklenmemektedir bunlar ise sırasıyla; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve eğitim sektörleridir. Net istihdam değişimi oranında en az büyüme bekleyen sektörler ise; %0,8 oranıyla madencilik ve taş Ocakçılığı, %1 oranıyla finans ve sigorta faaliyetleri ve %1,9 oranıyla Bilgi ve iletişim sektöründe beklenmektedir.

Aynı zamanda Rize ili genelinde bütün sektörlerde ise %8,3'lük bir net istihdam değişimi oranı beklenmektedir. Bu pozitif yönlü büyüme beklentisi ise, işverenlerimizin piyasa koşulları hakkında olumlu düşündüğünü, gelecek hakkında insan kaynakları vizyonu oluşturmuş olduklarını ifade etmektedir.

Tablo 47: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	515	0,8%
İmalat	180	4476	4,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	29	0,0%
İnşaat	393	3889	10,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	457	4560	10,0%
Ulaştırma ve depolama	106	1375	7,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	62	1085	5,7%
Bilgi ve iletişim	2	106	1,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	306	1,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	28	310	9,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	433	2446	17,7%
Eğitim	0	659	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13	508	2,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	74	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	19	259	7,3%
Genel Toplam	1701	20598	%8,3

KAYNAK: RİZE İPTA

Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Önce sektörel bazda ele almış olduğumuz istihdam beklentilerimizi şimdi ise meslek grupları halinde ele alacağız. Meslek grupları içerisinde, %31,8 ile Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar en başı çekerken, ikinci sırada %10,2 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, üçüncü sırada ise %7,6 ile nitelik gerektirmeyen meslek grupları en fazla net istihdam değişimi bekleyen meslek grupları yer almaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda hiç istihdam artışı beklenmemektedir. En az oranlarla ise Yöneticiler meslek grubunda %0,5 oranıyla ve %2,3 oranıyla da profesyonel meslek mensupları meslek grubunda artış beklenmektedir

Tablo 48: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişim Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	410	1290	31,8%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	209	3102	6,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	481	6336	7,6%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0	7	0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	37	1567	2,3%
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	266	2608	10,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	152	2382	6,4%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	144	2865	5,0%
YÖNETİCİLER	2	441	0,5%
Genel Toplam	1701	20598	8,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Tablo 49: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BETONARME DEMİRCİSİ
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	DİĞER ÖĞRETMENLER
SATIŞ DANIŞMANI	BETON VE BETONARME KALIPÇISI
ELEKTRİKÇİ (GENEL)	SIVACI
PAZARLAMACI	MUHASEBE MESLEK ELEMANI
GARSON (SERVİS ELEMANI)	TUĞLA ÖRÜCÜ (BACA İNŞAATI)
AĞIR KAMYON ŞOFÖRÜ	DEMİR DOĞRAMACI
SATIŞ YÖNETİMİ / PERAKENDE SATIŞ VE MAĞAZA YÖNETİMİ MESLEK ELEMANI	DİĞER FIRINCILAR, PASTACILAR VE ŞEKERLEME İMALAT İŞÇİLERİ
DİĞER TUĞLA ÖRÜCÜLER, TAŞ DUVARCILAR	KOMPOZİT CEPHE KAPLAMA İŞÇİSİ

KAYNAK: RİZE İPTA

2014-2015 yıllarında en çok istihdam artışı beklenilen mesleklerde ise çağrı merkezi görevlisi ilk sırayı almaktadır. Rize ilinde faaliyet gösteren ve ayrıca yeni açılan çağrı merkezlerinin eleman taleplerinin yoğun olmasıdır. 2014 yılında yoğun bir şekilde işbirliği yapılıp çağrı merkezi görevlisi kursları açılmış olup yüzlerce kişi istihdam edilmiştir. İnşaat sektöründe sürekli artan işgücü talebi ise sektörün büyümesine paralel hareket etmektedir. Bu sebeple de Beden işçisi (İnşaat) mesleğinde işgücü talebi gözlemlenmiştir. Ayrıca imalat sektöründe faaliyet gösteren firmalarımızın sürekli artan

bir vasıfsız işgücü talebi bulunmaktadır bu da beden işçisi (genel) mesleğine duyulan gereksinimi ifade etmektedir.

Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) işçileri sezonluk olarak çay yükleme-boşaltma işinde çalışmaktadırlar. Sezon bitişine müteakiben iş akitleri bitmekte olduğundan istihdam azalışı beklenmektedir. İnşaat sektöründe ise büyümeye paralel olarak işgücü giriş çıkışı yoğun olduğundan, bir yandan işgücü talebi olurken diğer yandan istihdam azalışı gözlemlenmektedir.

2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

Tablo 50: 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER		NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER	
30 Haziran 2014	30 Haziran 2015	30 Haziran 2014	30 Haziran 2015
Beden İşçisi (Genel)	Çağrı merkezi görevlisi	Doğalgaz Isıtma Ve Sıhhi Tesisat Teknikeri	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)
İmal İşçisi	Beden işçisi (genel)	Direksiyon Eğitmeni	BETONARME DEMİRCİSİ
Satış Danışmanı	Beden işçisi (inşaat)	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	DİĞER ÖĞRETMENLER
Ağır Kamyon Şoförü	Satış danışmanı	Müşteri Temsilcisi	BETON VE BETONARME KALIPÇISI
Beden İşçisi (İnşaat)	Elektrikçi (genel)		SIVACI
Çay Eksperi	Pazarlamacı		MUHASEBE MESLEK ELEMANI
Garson (Servis Elemanı)	Garson (servis elemanı)		DEMİR DOĞRAMACI
Reyon Görevlisi	Ağır kamyon şoförü		TUĞLA ÖRÜCÜ (BACA İNŞAATI)
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	Satış yönetimi / perakende satış ve mağaza yönetimi meslek elemanı		DİĞER FIRINCILAR, PASTACILAR VE ŞEKERLEME İMALAT İŞÇİLERİ
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Diğer tuğla örücüler, taş duvarcılar		KOMPOZİT CEPHE KAPLAMA İŞÇİSİ

KAYNAK: RİZE İPTA

30 Haziran 2014 tarihi itibariyle net istihdam artışı beklenilen meslekler Beden İşçisi (genel), İmal İşçisi, Satış danışmanıdır. 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle istihdam artışı beklenilen mesleklerde beden işçisi mesleği en çok istihdam artışı beklenilen meslekler arasında yerini korurken, imal işçisi ve satış danışmanı mesleklerinin yerini çağrı merkezi görevlisi ve beden işçisi (İnşaat) meslekleri almıştır. Net istihdam değişimi beklenilen meslekler genel olarak incelendiğinde, inşaat ve yakın sektörlerde gözlemlenmektedir. Son dönemlerde bina yapımı, yol ve tünel inşaatı gibi kamu yatırımlarındaki artış ve özel sektör firmalarının işgücü piyasasına etki etmesinden inşaat sektörü ve paydaş sektörlerde

işgücü talebi sürekli artmakla birlikte birtakım ilintili mesleklerde net istihdam artışları ve azalışları gözlemlenmektedir.

2014 yılı net istihdam azalışı beklentilerinde ise sadece 4 meslek göze çarpmaktadır. Bu mesleklerde ise işgücü piyasasına oranla çok düşük sayılarda azalışlar meydana gelmesi beklenmiştir. Yani işgücü piyasasına etki oranı çok düşük kalmıştır. Fakat 2015 yılında ise ağırlıklı olarak inşaat sektörü ile ilintili olan mesleklerde net istihdam azalışı beklenmektedir. Eğer ki beklenilen artış ve azalışları nitelendirmek istersek, genel eğilim işgücü piyasasında net istihdam artışı yönünde değişim olacağıdır.

Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı

Tablo 51: Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı

SEKTÖRLER	MEVSİMLİK PERSONEL ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİNİN		TOPLAM İŞYERLERİNİN	
	NİDO(%)	SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET DEĞİŞİM PAYI	NİDO (%)	SEKTÖR
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0	0	0,8	515
İmalat	2,9	88	4,0	4476
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi	0,0	0	0,0	29
İnşaat	8,1	54	1,1	3889
Toptan ve perakende ticaret	15,8	138	10,0	4560
Ulaştırma ve depolama	17,7	118	7,7	1375
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8,6	33	5,7	1085
Bilgi ve iletişim	0,0	0	1,9	106
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0	0	1,0	306
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7,4	2	9,2	310
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,6	4	17,7	2446
Eğitim	10,0	4	0,0	659
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0	0	2,6	508
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0	0	0,0	74
Diğer hizmet faaliyetleri	9,0	12	7,3	259
Genel Toplam	7,0	453	8,3	1701

KAYNAK: RİZE İPTA

Madencilik ve taş ocakçılığı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi, bilgi ve iletişim, finans ve sigorta faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve kültür sanat eğlence, dinlence spor sektörleri içerisinde mevsimlik personel çalıştıranlarda, işgücü arzı da talebi de yoktur bu sebepten ötürü net istihdam değişimi gözlenmemektedir. Bu oranlar hesaplanırken sektörlerin kendi içlerinde çalışan sayıları baz alınmaktadır.

Mevsimlik işçi çalıştıran sektörlerde Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) İncelendiğinde %17,7 ile Ulaştırma ve depolama sektörü birinci sırayı alır, %15,8 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü ikinci sırayı ve %10 ile eğitim sektörü almaktadır.

Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

Tablo 52: Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyeri Büyüklüğü	Part Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı	Part Time Çalışanı Olmayan İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı	Toplam İşyerlerinin Net İstihdam Değişim Oranı
1-9	0,8%	2,2%	2,1%
10-49	2,8%	3,0%	2,9%
50-249	3,5%	1,0%	1,3%
250+	16,8%	0,0%	1,9%
Genel Toplam	23,8%	6,2%	8,3%

KAYNAK: RİZE İPTA

Part time çalışanı olan işyerleri incelendiğinde %16,8 ile en çok NİDO 250+ işyerlerinde gözlemlenmektedir. En az NİDO ise %0,8 ile 1-9 arası çalışanı olan işyerlerinde gözlemlenmektedir. Part time çalışanı olmayan işyerlerindedir. En çok NİDO %3 ile 10-49 arası çalışanı olan işyerlerinde olup, 250+ çalışan sayısı olan işyerlerinde ise değişim gözlenmemiştir.

Genel olarak işyerleri incelendiğinde ise %2,9 Net istihdam değişim oranıyla 10-49 arası çalışanı olan işyerlerinde gözlemlenmiştir. En düşük NİDO ise %1,3 oranı ile 50-249 arası çalışanı olan işyerlerinde gözlemlenmiştir. Toplam net istihdam değişimi ise önceki verilerimizde olduğu %8,3'tür.

SONUÇ

Rize İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik Aktif İşgücü Programlarına yön vermektir. Bu doğrultuda kullanılacak parametreler işgücü arz ve talep tarafıdır.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma ve İş Kurumu verileri ele alınarak ilin işgücü piyasası TÜİK ve Çalışma ve İş Kurumu verileri ile analiz edilmiştir.

Talep boyutunun tespiti için Türkiye İstatistik Kurumu'ndan alınan 10+çalışanı olan işyerlerine İşgücü Piyasası Talep Araştırması Formu uygulanmıştır.

İşgücü piyasasının genel bir profilini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına bakmak gerekmektedir. Rize ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranıdır. İşsizlik oranı yıllar itibariyle artış göstererek 2013 yılında %6,7 olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl için İşgücüne Katılma Oranı %51,5, İstihdam Oranı ise %48,1 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılsonu itibariyle Rize ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 17.353'dur. 2014 Ocak-Ağustos verilerine göre ise toplam kayıtlı işsiz sayısı 16.079'dir. İşsizlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında 2013 yılı için en fazla kayıtlı işsizin Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olduğu görülür. İkinci sırada Beden işçisi (Temizlik), üçüncü sırada ise Büro Memuru (Genel) mesleği yer almaktadır. 2014 yılı da 2013 yılından farklı olarak 3. Sıraya Büro Memuru (Genel) Mesleği Yerine Kamyonet Şoförü mesleği yerleşmiştir.

2014 yılı Ocak-Ağustos dönemi için işverenlerin kuruma bildirdikleri açık iş sayısı 756'dır. Meslek olarak birinci sırada 137 kişiyle Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Bunu ikinci sırada Satış Danışmanı mesleği, üçüncü sırada ise Seyahat Servis Elemanı (Host-Hostes / Otobüs-Tren) mesleği izlemektedir.

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde toplam 3.539 kişi kurumumuz aracılığıyla işe yerleştirilmiştir. En fazla işe yerleştirme yine Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olmuştur. Bunu ikinci sırada Temizlik Görevlisi mesleği, üçüncü sırada ise İmal İşçisi mesleği takip etmektedir.

2014 Ocak-Ağustos döneminde toplam 203 kurs/program açılmış olup bu kurs/programlardan 273'ü erkek 403'ü kadın olmak üzere toplam 676 kişi faydalanmıştır. (Fakat Yılsonuna doğru düzenlenen TYP programı kapsamında 2195 kişi işe yerleştirilmiştir.) En fazla açılan program türü İşbaşı Eğitim Programıdır. 2014 yılında toplam 130 adet İşbaşı Eğitim Programı düzenlenmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Rize ilinde toplam 761 işyeriyle görüşülmüştür. Bu işyerlerinden 200 tanesi 1-9 kişi çalıştıran işyerleri, 486 tanesi 10- 49 kişi çalıştıran işyerleri, 66 tanesi ise 50 ve üzeri kişi çalıştıran işyerleri, 250+ üzeri çalıştıran 8 firma ile bu görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Yapılan işgücü piyasası araştırması sonucunda elde edilen veriler ışığında; Sektörlere göre çalışan sayısı oranlarına bakıldığında ilk sırada 4.560 çalışan ve %22,1'lik oran ile Toptan ve Perakende sektörü, ikinci sırada 4.476 çalışan ve %21,7'lik oran ile İmalat sektörü, üçüncü sırada ise 3.889 çalışan ve %18,9'luk oran ile İnşaat sektörü yer almaktadır. 761 işyerinde toplam 20.598 kişi istihdam edilmektedir.

Rize İli genelinde görüşülen 761 iş yerinden toplam 756 açık iş tespit edilmiştir. Rize genelinde açık iş oranı %3,5'tür.

Yapılan araştırmada iş arama kanallarının kullanılma oranları saptanmıştır. Buna göre Rize ilinde %68,5 ve Türkiye'de %78'lik oranlarla arama kanalı olarak en çok İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir.

Sektörlere göre temininde güçlük dağılımında en yüksek oran %100 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü ve %90,9 İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Sektörel olarak net istihdam değişim oranlarını incelediğimizde ilk sırayı % 17,7 ile İdari ve Destek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü alırken ikinci sırayı %10,1 ile İnşaat sektörü almaktadır. İlin istihdam politikaları belirlenirken; istihdam artışı beklenen sektörlere yönelik gerekli işgücünün yetiştirilmesine öncelik verilmesi gerekmektedir.

İlimizde mesleki eğitim vermekte olan faaliyetteki mesleki eğitim kuruluşları, Halk Eğitim Merkezleri, Sürekli Eğitim Merkezi, çıraklık eğitim merkezi gibi kurum ve kuruluşların hepsinin birbiriyle haberli faaliyet yürütmeleri ve bu faaliyetleri koordinasyonlu yürüterek daha etkin projelerde bir arada bulunmalarını sağlamak gerekmektedir. Bu potansiyelin doğru kanalize edilip halk tabanında maksimum fayda elde edilmelidir.

Mevsimsel iş potansiyelinin yüksek olduğu ilimizde yaz aylarında muazzam bir yoğunluk mevcuttur fakat kış aylarındaki durgunluğu ise bu zamanlarda ne üretilebileceğinin araştırması ile bu kış mevsimlerinde de insanların istihdam edilmesi ve ekonomik çarkların işlemesi gerekmektedir.

Bölgemizde yapımı devam eden ovit tüneli projesi ile iç Anadolu ve doğu Anadolu bölgelerine ulaşımın kolaylaştığı ilimizin mevcut imkanlarının lojistik merkeziyle desteklenmesi de doğru bir karar olup bu kulvarda hizmet edebilecek yetişmiş işgücünün

bölge hizmete başlamadan yetiştirilmesi gerekmektedir. Oluşturulacak lojistik merkezinin yetişmiş işgücü ihtiyaçlarını tespit edip bunların önceden giderilmesi gerekmektedir.

Yakın dönemlerde başlayan Organize Sanayi Bölgesi yatırımı yapılmaktadır. Bu yatırımlar için arsa tahsisi ve proje çalışmaları başlamış bulunmaktadır ve onlarca firma OSB üzerindeki yerini almıştır. Yakın zamanda firmaların üretime başlaması söz konusudur. Bu bölgede faaliyet gösterecek firmaların hangi tip işgücüne ve hangi meslek mensuplarının OSB için gerekli olacağı önceden belirlenip, bu meslekler üzerinde çalışmalar yapılıp yetişmiş işgücünü temin etmek gerekmektedir.

Bölgemizde aktif hale getirilen bu projelerle işsizlik sorununun daha kalıcı ve mevsimsel olmayan şekilde çözümü söz konusu olacaktır. Bu nedenle bölgemizdeki üretimler artırılacak ve Doğu Karadeniz'in yakınında bulunan Kafkasya ülkelerine daha çok ihracat yapma şansı olacaktır. Bölgemizin kalkınması için gerekli adımların atılmaya başladığının ispatı bu yatırımlarda gizlidir. Fakat yeterli işgücü ile besleme sağlanamazsa bölgede yapılan bu yatırım ve oluşan bu sinerji boşa gidebilir.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	**İŞYERİ BİLGİ FORMU**

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	
İşyerinin Yasal Unvanı	
İşyerinin Tabela Unvanı	
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.	

	Evet	Hayır	Fikrim Yok
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.			
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.			
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.			
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.			
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.			
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.			
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.			
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.			
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.			
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.			

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../ .....@.....		

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz. **(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)**	**Evet** ☐	
	Hayır ☐	

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. ⇒ **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	RİZE	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve ıyılestirme faalıyetlerı
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri; Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı: *Genç* işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki

kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı: *0*-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.